



POLITIKAS ZIŅOJUMS PAR MIGRĀCIJAS UN PATVĒRUMA SITUĀCIJU LATVIJĀ 2014.GADĀ

Rīga, 2015.gada aprīlis

Ar Eiropas Savienības Padomes 2008.gada 14.maija lēmumu Nr.2008/381/EK izveidots Eiropas migrācijas tīkls, kura mērķis ir pildīt Eiropas Kopienas un dalībvalstu institūciju informācijas vajadzības, sniedzot aktuālu, objektīvu, uzticamu un salīdzināmu informāciju par migrācijas un patvēruma jomu, tādā veidā atbalstot Eiropas Savienības politikas veidošanu minētajās jomās. Eiropas migrācijas tīklu izmanto arī, lai sabiedrībai nodrošinātu informāciju par šiem jautājumiem.

Tīklu veido Eiropas Komisija un dalībvalstu nozīmēti kontaktpunkti. Katrs kontaktpunkts izveido valsts migrācijas tīklu.

Katrs valsts kontaktpunkts sagatavo izpētes darbus, kuru tēmas ir noteiktas attiecīgā gada darba programmā. Izpētes darbu tēmas ir saistītas ar trešo valstu valstspiederīgo migrācijas jomu.

Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Kontakti:

Čiekurkalna 1.līnija 1, k-3,
Rīga, Latvija, LV-1026
Tālrunis: +371 67219492
Fakss: +371 67219431
E-pasts: emn@pmlp.gov.lv
Tīmeklis: www.emn.lv

Darba autore:

Kitija Kursa, Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkta eksperte

Recenzenti:

Jānis Čitskovskis, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka vietnieks
Ilze Briede, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Migrācijas nodaļas vadītāja
Sanda Kundrāte, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Personu statusa kontroles nodaļas vadītāja
Līga Vijupe, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas vadītāja

Projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Eiropas Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.



Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība

SATURS

KOPSAVILKUMS	4
1. IEVADS	6
2.PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS POLITIKAS IZMAIŅU PĀRSKATS	6
2.1.Politiskās izmaiņas	6
2.2.Migrācijas un patvēruma jomas vispārējās izmaiņas	7
2.3. Latvijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē	8
3.LIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN MOBILITĀTE	9
3.1. Ekonomiskā migrācija	9
3.2. Ģimenes atkalapvienošanās	11
3.3. Studenti un zinātnieki	11
3.4. Integrācija, pilsonības un naturalizācija	13
3.4.1. Integrācija	13
3.4.2. Pilsonība un naturalizācija	15
3.5. Migrācijas un mobilitātes pārvaldīšana	16
3.5.1. Vīzu politika un Šengenas pārvaldība	16
3.5.2. Robežkontrole	17
3.5.3. Sadarbība ar FRONTEX	18
4. STARPTAUTISKĀ AIZSARDZĪBA UN PATVĒRUMS	20
4.1. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšana	20
4.2. Patvēruma meklētāju, bēgļu un personu ar alternatīvo statusu integrācija	21
4.3.Pasākumi, lai ieviestu Kopējo Eiropas Patvēruma sistēmu	21
5. NEPAVADĪTI NEPIĻNGADĪGIE UN CITAS MAZĀK AIZSARGĀTAS GRUPAS	23
6. CILVĒKU TIRDZNIECĪBAS NOVĒRŠANA	24
7. MIGRĀCIJAS UN ATTĪSTĪBAS POLITIKA	28
8. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA	29
9. ATGRIEŠANA	30
9.1.Brīvprātīgā atgriešanās	30
9.2.Piespiedu izraidīšana	31
1.pielikums Eiropas Savienības tiesību aktu ieviešana	33
2.pielikums Avotu un literatūras saraksts	35

KOPSAVILKUMS

Ikgadējais politikas ziņojums par migrācijas un patvēruma situāciju Latvijā sniedz vispusīgu pārskatu par būtiskākajām un nozīmīgākajām izmaiņām migrācijas un patvēruma politikā, par normatīvo aktu izmaiņām, ieviešot Eiropas Savienības (turpmāk - ES) tiesību aktu prasības, kā arī atspoguļo diskusijas Saeimā un sabiedrībā par atsevišķiem migrācijas un patvēruma jomas jautājumiem laika posmā no 2014.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim.

Likumīgā migrācija un mobilitāte

Kopējais pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits 2014.gadā ir pieaudzis līdz 9803¹ (2013.gadā – 6609²).

Lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/98/ES prasības, ir pieņemti grozījumi Imigrācijas likumā, Ministru kabineta izstrādātajos Vīzu noteikumos un noteikumos par ārzemnieku nodarbināšanu.

Valsts robežsardzes amatpersonas ir piedalījušās 13 FRONTEX rīkotajās kopīgajās operācijās, kas sniedza atbalstu tām Eiropas Savienības dalībvalstīm – Grieķijai, Bulgārijai, Itālijai, Ungārijai, Polijai, Zviedrijai, Nīderlandei, Vācijai, Horvātijai, kuras piedzīvoja migrācijas plūsmu spiedienu uz robežām.

2014.gadā darbu turpināja Konsultatīva padome trešo valstu pilsoņu integrēšanai un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padome.

Ar Eiropas trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda finansiālu atbalstu, 2014.gadā ir īstenoto vairāki trešo valstu pilsoņu integrācijas projekti, kuri galvenokārt bija saistīti ar latviešu valodas apguvi un kultūras pasākumiem, lai sekmētu trešo valstu pilsoņu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā.

Starptautiskā aizsardzība un patvērumš

2014.gadā gandrīz divas reizes pieauga patvēruma meklētāju skaits, sasniedzot 364³ (2013.gadā – 185⁴). Vislielākais patvēruma meklētāju skaits nāk no Gruzijas (166) un Ukrainas (75).

Lai nodrošinātu vienotu patvēruma meklētāju reģistrāciju un uzskaiti, 2014.gadā notika darbs pie Patvēruma meklētāja reģistra izveides. Tiek plānots nodrošināt vienotu pieeju informācijai patvēruma procedūrā iesaistītajām amatpersonām no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes.

Cilvēku tirdzniecība

Pilnveidojot cilvēku tirdzniecības definīciju, ir pieņemti grozījumi Krimināllikumā. Ņemot vērā, ka Latvija līdz šim ir bijusi cilvēku tirdzniecības upuru izcelsmes valsts, nacionālā līmenī tiek turpināts darbs pie sadarbības un informācijas apmaiņas pilnveidošanas ar mērķa valstīm, kā arī tiek paplašināts starptautisko partneru loks, ar kuriem noslēgtas starptautiskās vienošanās par sadarbību tiesiskās palīdzības sniegšanā un organizētās noziedzības apkarošanā.

¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

² Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

³ 2014.gadā ir saņemti 364 pirmreizējie un 12 atkārtotie iesniegumi par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

⁴ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

2014.gadā darbu paplašinātā sastāvā turpināja darba grupa Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam īstenošanas koordinēšanai.

2014.gada laikā, sadarbojoties valsts, pašvaldības iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, tika organizēta virkne informatīvo kampaņu un aktivitāšu, lai pilnveidotu sabiedrības izpratni par cilvēku tirdzniecību, tās riskiem un sekām, par valsts nodrošināto palīdzību, atbalstu un aizsardzību cilvēku tirdzniecības upuriem.

Nelikumīgā migrācija

2014.gadā ir ievērojami palielinājies uz valsts ārējām robežās aizturēto personu skaits par „zaļās” robežas nelikumīgu šķērsošanu – 139 (2013.gadā – 50).⁵ Pārskata periodā ir sekmīgi atklāti organizētās noziedzības tīkli, kas nodarbojās ar nelikumīgu Vjetnamas pilsoņu pārvietošanu pāri „zaļajai” robežai cauri Baltijas valstīm.

Salīdzinot ar 2013.gadu, 2014.gadā gandrīz nemainīgs ir palicis ieceļošanas atteikumu skaits uz robežas, kad ieceļošana atteikta 1942 personām (2013.gadā – 1946 personām).⁶

2014.gadā, salīdzinot ar 2013.gadu, ir nedaudz samazinājies kopējais imigrantu skaits, kas pārkāpa uzturēšanās nosacījumus valsts iekšienē, - 1204 gadījumi (2013.gadā – 1256).⁷

2014.gadā Valsts robežsardzes amatpersonas robežpārbaudes vai imigrācijas kontroles laikā anulēja Šengenas zonas valstu vīzas 139 trešo valstu pilsoņiem, 2013.gadā – 176.⁸

Atgriešana

2014.gadā ir samazinājies trešās valsts pilsoņiem izsniegto izbraukšanas rīkojumu skaits – 1459 (2013.gadā – 2047). Pārsvārā tie izsniegti Krievijas, Ukrainas un Baltkrievijas pilsoņiem.⁹

Savukārt ir palielinājies trešo valstu pilsoņu skaits, kuri izmantoja brīvprātīgās atgriešanās programmu – 94 (2013.gadā – 82), no kuriem lielākā daļa bija Gruzijas pilsoņi.¹⁰

2014.gadā ir trīs reizes pieaudzis pieņemto lēmumu par piespiedu izraidīšanu skaits, sasniedzot 98 (2013.gadā – 33). 54% gadījumu piespiedu kārtā izraidīti ir Vjetnamas pilsoņi.¹¹

2014.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā¹², ar kuriem tika precizētas izbraukšanas rīkojuma un lēmuma par piespiedu izraidīšanu definīcijas, nosakot, ka trešās valsts pilsoni un Eiropas Savienības pilsoni var izraidīt uz (persona var brīvprātīgi atgriezties) viņa pilsonības valsti, trešo valsti, no kuras viņš ir ieceļojis, vai arī valsti, kurā ir tiesības ieceļot.

⁵ Datu avots: Valsts robežsardze.

⁶ Datu avots: Valsts robežsardze.

⁷ Datu avots: Valsts robežsardze.

⁸ Datu avots: Valsts robežsardze.

⁹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹⁰ Datu avots: IOM Rīgas birojs.

¹¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹² Grozījumi Imigrācijas likumā.- Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013.- [stājās spēkā 01.01.2014.]

2014.gada laikā ir izstrādāts Izraidīto ārzemnieku un ieceļošanas aizliegumu reģistrs, kurš nodrošinās visaptverošu nelegālās migrācijas kontroles procesu atbalstu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes amatpersonām. Eksploatācijā plānots ieviest 2015.gadā.

1. IEVADS

Politikas ziņojums par migrācijas un patvēruma situāciju Latvijā 2014.gadā sniedz pārskatu par svarīgākajām izmaiņām migrācijas un patvēruma politikā, par normatīvo aktu izmaiņām, ieviešot ES tiesību aktu prasības, un atspoguļo diskusijas parlamentā un sabiedrībā par atsevišķiem migrācijas un patvēruma jomas jautājumiem.

Politikas ziņojums ir nozīmīgs dokuments nacionālajā līmenī, jo vienuviet apkopo visaptverošu informāciju par situāciju migrācijas un patvēruma jomā.

Politikas ziņojums izstrādāts, pamatojoties uz Eiropas Komisijas izstrādāto un Eiropas migrācijas tīkla (turpmāk - EMT) nacionālo kontaktpunktu apstiprināto specifiku, kas veicina vienotas un salīdzināmas informācijas apkopošanu visās ES dalībvalstīs.

Ziņojuma izstrādei nepieciešamā informācija iegūta, sūtot informācijas pieprasījumus un apkopojot atbildes no Iekšlietu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Valsts robežsardzes, Starptautiskās Migrācijas organizācijas (turpmāk – IOM) Rīgas biroja un Tiesībsarga biroja. Darba izstrādē iesaistīti eksperti no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes.

Lai attēlotu sabiedrībā valdošos viedokļus un pieminētu politiskajā vidē notikušās diskusijas, darbā ir izmantoti medijos publicētie raksti, intervijas, viedokļi un vērtējumi, kā arī atbildīgo valsts institūciju mājaslapās pieejamā informācija. Visi darbā izmantotie avoti ir iekļauti izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

Darbā iekļauti nacionālo datu sniedzēju un Eiropas Savienības Statistikas biroja Eurostat apkopotie statistikas dati. Dati saskaņoti ar migrācijas un patvēruma jomas ekspertiem.

Visi šajā darbā lietotie termini atbilst EMT Patvēruma un migrācijas terminu vārdnīcā¹³ noteiktajām definīcijām. Tekstā atsevišķi ir skaidroti termini, kas lietoti saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem.

Darbā iekļautie statistikas dati, kuru avots ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir apzīmēti ar simbolu (*).

2. PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS POLITIKAS IZMAIŅU PĀRSKATS

2.1. Politiskās izmaiņas

2014.gada 4.oktobrī notika kārtējās parlamenta vēlēšanas, kurās tika ievēlēta 12.Saeima, un 5.novembrī jaunievēlētā Saeima apstiprināja Laimdotas Straujumas izveidoto valdību, kurā lielākoties strādās tie paši ministri, kuri darbojās līdz tam. Amatus saglabāja arī par migrācijas un patvēruma jomu atbildīgie ministri - Iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis un Kultūras ministre Dace Melbārde. Pieņemtā valdības

¹³ Pieejama www.emn.lv

deklarācija paredz īstenot stingru un kontrolētu migrācijas un patvēruma politiku, kā arī paaugstināt robežkontroles sistēmas efektivitāti.¹⁴

2.2. Migrācijas un patvēruma jomas vispārējās izmaiņas

2014. gadā nav notikušas būtiskas izmaiņas politiskās sistēmas¹⁵ un tiesiskās sistēmas struktūrā, kas regulē patvēruma un migrācijas jomu. Nozīmīgākie notikumi patvēruma un migrācijas jomā ir saistīti ar Imigrācijas likuma grozījumiem attiecībā uz kārtību, kādā izsniedz termiņuzturēšanās atļaujas pret nekustamā īpašuma iegādi, un ar tiem saistītajām diskusijām gan politiskajā, gan plašsaziņas līdzekļu vidē. Citi veiktie grozījumi Imigrācijas likumā, diskusijas sabiedrībā nav radījuši.

Investīcijas

2014.gadā politiskajās diskusijās un plašsaziņas līdzekļu vidē savu aktualitāti saglabāja jautājums par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu trešo valstu pilsoņiem, pamatojoties uz nekustamā īpašuma iegādi. Atbilstoši grozījumiem Imigrācijas likumā¹⁶, kuri stājās spēkā 2014.gada 1.septembrī, tika noteikta vienota palielināta iemaksa (250 000 eiro) nekustamā īpašuma iegādei apmaiņā pret termiņuzturēšanās atļaujām gan Rīgā, gan citās Latvijas pilsētās. Tomēr līdz ar minētajiem grozījumiem, mazo pilsētu pašvaldības uzskata, ka investoru interese par īpašumiem ārpus galvaspilsētas, visticamāk, krasi samazināsies¹⁷. Pēc Latvijas Bankas novērtējuma termiņuzturēšanās atļauju programma¹⁸ līdz 2014.gada 1.septembra grozījumiem Imigrācijas likumā sniedza aptuveni 1,5% no Latvijas kopprodukta, kas bija aptuveni 350 miljoni eiro gadā.¹⁹

Pretrunīgas diskusijas sabiedrībā izraisīja „Nacionālās apvienības” Saeimā iesniegtie priekšlikumi grozījumiem Imigrācijas likumā, kuri noteiktu, ka valsts apdraudējuma novēršanas nolūkā termiņuzturēšanās atļauju izsniegšana pret nekustamā īpašuma iegādi Krievijas Federācijas pilsoņiem tiktu apturēta uz laiku, kamēr Saeima atceltu šo ierobežojumu. Minētais priekšlikums ir nodots izskatīšanai Saeimā, kurā turpinās diskusijas par šādu grozījumu nepieciešamību un to iespējamo saturu.²⁰

Imigrācijas politikas koncepcija un pētījumi

Ņemot vērā, ka 2014.gadā turpinājās atbildīgo institūciju darbs pie Imigrācijas koncepcijas izstrādes, publiskajā telpā nerima viedokļu apmaiņa par imigrācijas atkarību no valstī notiekošajām svārstībām demogrāfijas jomā, nodarbinātībā un ekonomiskajos procesos, pievēršot uzmanību tam, ka imigrācija nav viennozīmīgi

¹⁴ Deklarācija par Laidotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, 2014.gada novembris. Pieejams http://www.pkc.gov.lv/images/LS_MK_deklaracija.pdf, [sk.02.02.2015.]

¹⁵ Patvēruma un migrācijas politikas struktūra sīkāk izklāstīta Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkta izstrādātajā pārskatā „Migrācijas un patvēruma politikas struktūra Latvijā” (2011.). Pieejams: www.emn.lv sadaļā *Izpētes darbi*.

¹⁶ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.98, 08.05.2014.- [stājās spēkā 01.09.2014.]

¹⁷ Pērn no termiņuzturēšanās atļaujas tīkotājiem valsts budžets ieguvis 98 miljonus eiro.- http://www.delfi.lv/business/budzets_un_nodokli/pern-no-terminuzturesanas-atlajas-tikotajiem-valsts-budzets-ieguviss-98-miljonus-eiro.d?id=44501072 [sk.04.02.2015.]

¹⁸ Iepriekš termiņuzturēšanās atļauju varēja saņemt, iegādājoties vienu vai vairākus īpašumus 142,3 tūkstošu eiro apmērā Rīgā vai 71,15 tūkstošu eiro apmērā ārpus Rīgas reģiona un republikas pilsētām.

¹⁹ Nekustamo īpašumu nozare rosina samazināt sliekšni uzturēšanās atļauju saņemšanai.- http://www.delfi.lv/business/biznesa_vida/nekustamo-ipasumu-nozare-rosina-samazinat-sliesni-uzturesanas-atlaju-sanemsanai.d?id=45532958 [sk.04.04.2015.]

²⁰ Iecere liegt uzturēšanās atļaujas Krievijas pilsoņiem gūst atbalstu Saeimas komisijā.- <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/iecere-liegt-uztureshanas-atlajas-krievijas-pilsonjiem-gust-at.a103231/> [sk.04.02.2015.]

vērtējams process.^{21,22} Turklāt pēdējos gados palielinājums novērojams gandrīz visās iebraucēju grupās – vai tie būtu ārzemnieki, kurus ar Latviju saista ģimene, studijas, nodarbinātība, investīcijas vai patvērums.²³

Sabiedriskās politikas centrs "Providus" pirms 2014.gada Saeimas vēlēšanām mediju vidē aktualizēja diskusijas par mazākumtautību stāvokli Latvijā, un izvērtēja iespējamās integrācijas politikas attīstības aspektus²⁴, salīdzinot politisko partiju vēlēšanu programmas. Veiktais izvērtējums liecina par vienotas un ilgtermiņa migrācijas politikas trūkumu un partiju interesi izmantot migrācijas un integrācijas jomu savu interešu īstenošanai.

Laika posmā no 2014.gada maija līdz jūnijam Tirdzniecības un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS veica pētījumu „Piederības sajūta Latvijai. Mazākumtautību Latvijas iedzīvotāju aptauja”²⁵, ar mērķi padziļināti izprast sabiedrības saliedēšanas problēmu un rast iespējamās risinājumus. Pētījumā iegūti dati par mazākumtautību iedzīvotāju skaitu, kas lepojas ar to, ka ir Latvijas pilsoņi vai iedzīvotāji, palielināšanos. Kā dzīves būtiskākās problēmas šie respondenti min sociālo aizsardzību un sociālo politiku.

Nelikumīgā migrācija

Savukārt pastiprinoties konfliktam Austrumukrainā, ir novērotas negaidītas sekas Latvijā, palielinot nelikumīgo imigrantu skaitu. Karadarbība Austrumukrainā uz robežas ar Krieviju, ir apturējusi vienu no būtiskajiem nelegālo imigrantu tranzīta koridoriem. Daļa no šīs plūsmas pagriezies uz Baltijas valstīm. Turklāt, Latvijas atbildīgo institūciju mēģinājumu dēļ ierobežot preču kontrabandu pāri Latvijas robežām, kontrabandisti labprāt iesaistās jaunā "biznesā" - nelegālo imigrantu pārvadāšanā. Pieaudzis ir arī to trešo valstu pilsoņu skaits, kuriem Latvija ir tikai „dzīvās kravas” nodošanas vieta. Tos tālāk pārņem Polijas un citu Eiropas valstu pilsoņi.²⁶

2.3. Latvijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē

2015. gada pirmajā pusē Latvija ir prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē. Latvijas prezidentūra koncentrēsies uz trim galvenajām prioritātēm: konkurētspējīga Eiropa, digitāla Eiropa un iesaistīta Eiropa.

Attiecībā uz Šengenas zonas darbības uzlabošanu Prezidentūra turpinās darbu pie Viedrobežu tiesību aktu kopuma. Tāpat Prezidentūra centīsies panākt vienošanos par Vīzu kodeksa pārskatīšanu, lai vienkāršotu īslaicīgas uzturēšanās kārtību, ņemot vērā vīzu politikas ekonomisko dimensiju. Turklāt Prezidentūra turpinās uzsāktos vīzu dialogus ar trešajām valstīm. Darbs turpināsies arī pie veiksmīgas Šengenas zonas paplašināšanas.

²¹ Karstais imigrācijas jautājums.- <http://www.lvportals.lv/viedokli/263532-karstais-imigrācijas-jautājums-latvija/>, [sk.05.02.2015.]

²² Kopsavilkums: imigrācija Latvijā.- <http://providus.lv/article/kopsavilkums-imigracija-latvija>, [sk.05.02.2015.]

²³ Pilsotņu debates par imigrāciju.- http://providus.lv/upload_file/Projekti/Eiropas%20politika/2014/Prezentacija_Imigrācijas%20debasu%20rezultati.pdf, [sk.05.02.2015.]

²⁴ Partiju sniegums integrācijas politikai – negribīgi un bez daļas diskusijas.- <http://providus.lv/article/partiju-sniegums-integrācijas-politikai-negribīgi-un-bez-dāļas-diskusijas>, [sk.05.02.2015.]

²⁵ Mazākumtautību piederības sajūta Latvijai. Pētījums atklāj interesantu ainu.- <http://www.lvportals.lv/likumi-prakse/265478-mazākumtautību-piederības-sajūta-latvijai-pētījums-atklāj-interesantu-ainu/>, [sk.05.02.2015.]

²⁶ Konflikts Ukrainā palielina nelegāli imigrāciju caur Latviju; valstspiederīgi iesaistās "biznesā".- <http://www.delfi.lv/news/national/criminal/konflikts-ukraina-palielina-nelegalo-imigraciju-caur-latviju-valstspiederigie-iesaistas-biznesa.d?id=45201834>, [sk.05.02.2015.]

Efektīvas un labi pārvaldītas migrācijas, patvēruma un robežu politikas kontekstā Prezidentūra centīsies panākt progresu, strādājot ar pasākumiem un iniciatīvām, kuru mērķis ir optimizēt legālās migrācijas priekšrocības un piedāvāt aizsardzību tiem, kam tā ir nepieciešama, risinot neregulārās migrācijas jautājumus un efektīvi pārvaldot ES ārējās robežas. Šajos jautājumos Prezidentūras darbs balstīsies uz solidaritātes un taisnīgas atbildības sadales principiem. Labi pārvaldīta migrācija, risinot neregulāras migrācijas plūsmas pamatcēloņus, ir būtiska ES migrācijas politikas sastāvdaļa, un to var izmantot arī konkurētspējas celšanai. Šajā sakarā Prezidentūra turpinās sarunas par priekšlikumu saistībā ar trešo valstu valstspiederīgo pētnieku, studentu un citu sektoru pārstāvju ieceļošanas un uzturēšanās apstākļiem. Tiks veiktas attiecīgas darbības saistībā ar grozījumiem Dublinas regulā par nepilngadīgajām personām bez pavadības. Tāpat Prezidentūra strādās pie migrācijas ārējās dimensijas, turpinot darbu pie dažādiem procesiem un dialogiem atbilstoši Vispārējai pieejai migrācijai un mobilitātei. Īpaša uzmanība tiks veltīta praktiskās sadarbības stiprināšanai ar Austrumu partnerības valstīm.²⁷

3. LIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN MOBILITĀTE

Kopējais pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits 2014.gadā ir pieaudzis līdz 9803* (2013.gadā – 6609*²⁸).

Pārskata periodā tika novērots būtisks Ukrainas pilsoņiem izsniegto pirmreizējo termiņuzturēšanās skaita pieaugums (par 50%). Salīdzinot ar 2013.gadu, kad tika izsniegtas 606* pirmreizējās termiņuzturēšanās atļaujas, 2014.gadā izsniegto termiņuzturēšanās skaits sasniedza 1199*.

3.1. Ekonomiskā migrācija

2014.gadā nodarbinātības nolūkā pirmreizēji izsniegto uzturēšanās atļauju trešo valstu pilsoņiem skaits ir nedaudz pieaudzis, sasniedzot 971* (2013.gadā – 737*). Kopumā 2014.gadā tiesības uz nodarbinātību piešķirtas 3218* trešo valstu pilsoņiem (2013.gadā – 3198*), no kuriem lielākā daļa ir nodarbināti sauszemes transporta vadīšanā, ēdināšanas jomā, informāciju tehnoloģiju jomā kā programmētāji, profesionālā sporta darbības jomā un radošās izklaides jomā kā cirka mākslinieki.

Lai pilnībā ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/98/ES par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi²⁹ prasības, 2014.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā³⁰, 2014.gada 10.janvārī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 13 „Grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumos Nr.676 „Vīzu noteikumi””³¹ un

²⁷ The Programme of the Latvian Presidency of the Council of the European Union, 1 January – 31 July 2015, p.17-18

²⁸ Dati apkopoti izmantojot Eiropas statistikas vispārējo metodoloģiju, līdz ar to var atšķirties no Latvijas institūciju publicētās statistikas nacionālos masu medijos.

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīva 2011/98/ES par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi.- Oficiālais Vēstnesis, L 343, 23.12.2011.

³⁰ Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.-Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013. [stājās spēkā 01.01.2014.]

³¹ Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumi Nr.13. “Grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumos Nr.676 “Vīzu noteikumi””.- Latvijas Vēstnesis, Nr.6, 09.01.2014. [stājās spēkā 10.01.2014.]

2014.gada 13.februārī stājās spēkā jauni Ministru kabineta noteikumi Nr.55 „Noteikumi par ārzemnieku nodarbināšanu”³².

Ministra kabineta noteikumi Nr.55 „Noteikumi par ārzemnieku nodarbināšanu”, paredz jaunu kārtību, kādā ārzemniekiem tiek piešķirtas tiesības uz nodarbinātību. Jaunie noteikumi paredz, ka turpmāk Pilsonības un migrācijas pārvalde neizsniegs ārzemniekiem atsevišķu darba atļauju, bet gan iekļaus tiesības uz nodarbinātību Darba atļauju reģistrā. Vienlaikus jāpiebilst, ka ārzemnieku tiesības uz nodarbinātību tiks noteiktas ar ierakstu vīzā vai uzturēšanās atļaujā, kas var noteikt ierobežojumus, piemēram, tiesības būt nodarbinātam pie noteikta darba devēja, vai arī bez ierobežojumiem. Attiecībā uz ārzemju studentu nodarbinātību, noteikumi nosaka ierobežojumu, kas nosaka, ka students nedrīkst tikt nodarbināts vairāk par 20 stundām nedēļā. Jaunie noteikumi paredz arī darba devēja pienākumus, norādot, kādos gadījumos darba devējam ir jāreģistrē brīva darbavieta Nodarbinātības valsts aģentūrā un kādos nav.

2014.gada 1.septembrī stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā³³, kas paredz, ka trešās valsts pilsonim ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus:

- ja viņš ir iegādājies un viņam pieder viens funkcionāli saistīts apbūvēts nekustamais īpašums, kura vērtība ir ne mazāka par 250 000 *euro*;
- ja viņam ir pakārtotās saistības ar Latvijas Republikas kredītiestādi ne mazāk kā 280 000 *euro* apmērā un ar šo kredītiestādi slēgtā darījuma termiņš nav mazāks par pieciem gadiem, un, pieprasot pirmreizēju termiņuzturēšanās atļauju, viņš samaksā valsts budžetā 25 000 *euro*. Saskaņā ar pieņemtajiem grozījumiem, nekustamā īpašuma sastāvā neietilpst lauksaimniecībā izmantojamā zeme vai meža zeme.

Grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.237 „Valsts vērtspapīru izlaišanas noteikumi”³⁴ paredz iesviest jaunu valsts vērtspapīru veidu – bezprocentu obligācijas, kuras varēs iegādāties tikai ārzemnieks – fiziska persona, kura Imigrācijas likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā saņems termiņuzturēšanās atļauju.

Secīgi minētajiem grozījumiem, lai dažādotu iespējas investēt Latvijas ekonomikā, 2015.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā³⁵, kas noteiks trešās valsts pilsonim tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju:

- ja trešās valsts pilsonis iegādājas īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus par nominālvērtību 250 000 *euro* un samaksā valsts budžetā 25 000 *euro*. Ministru kabinets ir tiesīgs lemt par īpašam mērķim paredzēto bezprocentu valsts vērtspapīru emisijas apturēšanu uz noteiktu laiku, ja atbilstoši finanšu ministra ziņojumam tas apdraud gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto maksimālo valsts parāda apmēru gada beigās.

Kopš 2014.gada 1.septembrī spēkā stājās likuma grozījumi, saistībā ar nekustamā īpašuma iegādi atbilstoši jaunajiem nosacījumiem līdz 2014.gada 31.decembrim Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē tika saņemti 59* pieteikumi termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanai.

³² Ministru kabineta 2014.gada 28.janvāra noteikumi Nr.55 „Noteikumi par ārzemnieka nodarbināšanu”.- Latvijas Vēstnesis Nr.31, 12.02.2014. [stājās spēkā 13.02.2014.]

³³ Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.98, 22.05.2014.- [stājās spēkā 01.09.2014.]

³⁴ Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 6.maija noteikumos Nr.237 „Valsts vērtspapīru izlaišanas noteikumi”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.252, 16.12.2014. [stājās spēkā 01.01.2015.]

³⁵ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.108, 04.06.2014.-[stājās spēkā 01.01.2015.]

Pārskatu par Latvijā esošo normatīvo aktu regulējumu un politikas pasākumu izmantošanu trešo valstu investoru un uzņēmēju piesaistē un normatīvo aktu ļaunprātīgas izmantošanas novēršanā sniedz EMT Latvijas kontaktpunkta izstrādātais maza apjoma izpētes darbs „Trešo valstu pilsoņu uzņemšana uzņēmējdarbības nolūkos”.³⁶

3.2. Ģimenes atkalapvienošanās

Saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos 2014.gadā izsniegtas 4849* pirmreizējās uzturēšanās atļaujas (2013.gadā – 3129*).

2014.gada 1.janvārī stājās spēkā Imigrācijas likuma grozījumi³⁷, kuri nosaka, ka trešo valstu pilsoņiem, kuri veikuši ieguldījumus komercsabiedrības pamatkapitālā un viņu ģimenes locekļiem, tiesības uz nodarbinātību piešķir bez ierobežojumiem (iepriekš tikai investoram izsniedza darba atļauju norādītajā amatā).

3.3. Studenti un zinātnieki

Saistībā ar izglītību 2014.gadā izsniegtas 1050* pirmreizējās uzturēšanās atļaujas (2013.gadā – 900*).

2014.gadā noslēgti jauni starpvaldību līgumi ar Gruziju un Tadžikistānas Republiku par sadarbību izglītībā un zinātnē. Sagatavošanas procesā joprojām ir līgumi ar Armēniju, Filipīnām un Šrilanku.³⁸

Pēdējā gada laikā ārvalstu studentu skaits Latvijā pieaudzis par 29 procentiem. Ārvalstu studentu skaits 2013./2014.akadēmiskajā gadā Latvijā bija 4475³⁹, no kuriem trešo valstu pilsoņu skaits bija 2343⁴⁰.

2014.gadā ir publicēts pētījums „Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana”⁴¹. Pētījumā ir izziņāta Latvijā studējošo vietējo un ārvalstu studentu uzskati par savstarpējām attiecībām, studiju procesa organizāciju un iesaistīšanos sabiedriskajās aktivitātēs.⁴² Ārvalstu studenti novērtē studiju augsto kvalitāti un kopumā ir apmierināti ar studijām Latvijā, lai gan viens no negatīvajiem faktoriem ir minēta sabiedrības negatīvā/diskriminējošā attieksme.

Iepriekšminētā projekta ietvaros Rīgas Tehniskās universitātes Studentu parlaments 2014. gada 3. jūlijā rīkoja praktisko konferenci „Vai augstākās izglītības internacionalizācijas un ārvalstu studentu integrācijas procesi sekmē kvalitatīvāka studiju procesa un studiju vides veidošanos Latvijā?”. Tās mērķis bija ekspertu diskusijā analizēt būtiskākos ierobežojumus, kuri šobrīd kavē kvalitatīvu ārvalstu studentu piesaistes īstenošanu un paver iespējas Latvijā radīt tādu studiju vidi, kura būtu pievilcīga ārzemju studentiem.⁴³

³⁶ Pieejams www.emn.lv

³⁷ Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013.-[stājās spēkā 01.01.2014.]

³⁸ Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju.

³⁹ Datu avots: Izglītības un zinātnes ministrija.

⁴⁰ Datu avots: Izglītības un zinātnes ministrija.

⁴¹ Projekta „Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana” mērķis ir mazināt diskrimināciju un aizspriedumus Latvijas studentu vidū pret studentiem ar krasi atšķirīgiem reliģiskiem uzskatiem, kultūras paražām un dzīves uztveres īpatnībām, kā arī veicināt šo, pamatā ārpus Eiropas esošo valstu, studentu līdzdalību Latvijas studentu organizācijās. Projektu organizē biedrība „Rīgas Tehniskās universitātes Studentu Parlaments”. Projektu finansiāli atbalsta EEZ finanšu instruments 2009-2014. Projekta realizācijas laiks: 02.09.2013-02.09.2014. Informatīvā mājas lapa <http://rtusp.rtu.lv/ssvl/> [sk.26.01.2015.]

⁴² Pētījuma ziņojums „Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana”. Pieejams http://providus.lv/article_files/2656/original/RTU-SP_atksaite_FINAL.pdf?1406891350 [sk.26.01.2015.]

⁴³ RTU SP rīkotajā konferencē diskutē par augstākās izglītības internacionalizācijas un ārvalstu studentu integrācijas procesiem, <http://www.lsa.lv/?p=3141> [sk.26.01.2015.]

2014.gada 16.janvārī darbu sāka Latvijas Republikas vēstniecība Indijā (Deli), kuras darbības viens no uzdevumiem ir veicināt ārvalstu studentu uzņemšanu no trešajām valstīm (īpaši no Indijas un Nepālas) un atvieglot studentu vīzu pieprasīšanu. Pārskata periodā vēstniecībā pieņemts 141 Indijas pilsoņu īstermiņa vīzu pieteikums (izsniegtas 138 vīzas, atteiktas 3 vīzas) un 3 Nepālas pilsoņu īstermiņa vīzu pieteikumi (izsniegtas 3 vīzas). Turklāt 2 Nepālas pilsoņiem ir izsniegtas 2 ilgtermiņa vīzas Erasmus 1 gada apmaiņas programmas ietvaros.⁴⁴ 2014.gadā ir palielinājies Indijas pilsoņiem izsniegto pirmreizējo uzturēšanās atļauju skaits saistībā ar studijām Latvijā, sasniedzot 128* (2013.gadā – 82*).

2014.gada 31.janvārī Indijā, Čennai pilsētā, atklāts Latvijas Augstākās izglītības centrs⁴⁵, kura uzdevums ir piesaistīt ārvalstu studentus, informējot Dienvidindijas reģiona jauniešus un mācībspēkus par studiju un zinātniskās sadarbības iespējām Latvijā. Augstākās izglītības centru ir dibinājušas septiņas Latvijas augstskolas, un tā izveidi ir atbalstījusi Izglītības un zinātnes ministrijas un Augstākās izglītības eksporta apvienība. Līdz ar Augstākās izglītības centra atvēršanu Latvijas augstskolām paveras plašas iespējas tikties ar kolēģiem no dažādām Indijas augstskolām un strādāt pie kopējiem projektiem.

2014.gada 1.janvārī stājās spēkā Imigrācijas likuma grozījumi⁴⁶, kuri paredz, ka, ja trešās valsts pilsonis uzturas Latvijā saistībā ar zinātniskā pētījuma veikšanu vai dalību izglītības programmas īstenošanā un paredzētais uzturēšanās ilgums nepārsniedz 14 dienas, zinātniekam nav nepieciešams apliecinājums par tiesībām uz nodarbinātību pie noteikta darba devēja un noteiktā specialitātē. Minētie grozījumi būtiski atvieglo un līdz ar to veicina trešo valstu zinātnieku ieceļošanas nosacījumus, situācijā, ja viņi Latvijā uzturas īsu laika periodu. Salīdzinoši 2013.gadā zinātniekiem tika izsniegtas 5* pirmreizējās termiņuzturēšanās atļaujas un 2014.gadā – 6*. Ieceļojošie zinātnieki pārstāv tādas trešās valstis kā Indija, Kirgizstāna, Krievija, ASV un Ukraina.

Lai augstskolas un darba devējus nodrošinātu ar aktuālu informāciju par trešo valstu izglītības sistēmām, vērtēšanas sistēmām, interneta vietnēm, izglītības dokumentu paraugiem un to atzīšanu, 2014.gadā Akadēmiskās informācijas centrs ir izstrādājis un publicējis informatīvu bukletu „Trešo valstu izglītības sistēmas un diplomu pielīdzināšana”⁴⁷, kurā iekļautas bijušās Padomju Savienības republikas – Baltkrievija, Gruzija, Krievija, Ukraina un Uzbekistāna, Āzijas valstis – Indija, Nepāla, Pakistāna, Šrilanka un Āfrikas valstis – Ēģipte, Kamerūna, Nigērija.

Liepājas Kultūras pārvalde ar Eiropas Trešo valstu pilsoņu integrācijas fonda atbalstu projekta “Sabiedrības integrācijas veicināšanas pasākumi Liepājā” ietvaros ir izveidojusi infografiku “*Practical guide to travel to Liepāja*”⁴⁸ par uzturēšanās atļauju saņemšanu, studiju un darba iespējām Liepājā.

⁴⁴ Datu avots: Ārlietu ministrija.

⁴⁵ RTU rektors atklāj Latvijas Augstākās izglītības centru Indijā.- <http://www.rtu.lv/content/view/10407/1659/lang.lv/> [sk.26.01.2015.]

⁴⁶ Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013.-[stājās spēkā 01.01.2014.]

⁴⁷ Trešo valstu izglītības sistēmas un diplomu pielīdzināšana.- http://www.aic.lv/portal/content/files/TRESAS_VALSTIS_BUKLETS_2013.pdf [sk.17.02.2015.]

⁴⁸ Infografika ir apskatāma guide.liepaja.travel kā arī Twitter, Facebook, draugiem.lv. No 01.04.2014.-01.12.2004. mājas lapa guide.liepaja.travel apmeklēta 1086 reizes.

3.4. Integrācija, pilsonība un naturalizācija

3.4.1. Integrācija

Pārskata periodā Latvijā tika īstenoti vairāki trešo valstu pilsoņu integrācijas projekti, kuri galvenokārt bija saistīti ar latviešu valodas apguvi un kultūras pasākumiem, lai sekmētu trešo valstu pilsoņu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā.

Liela daļa no 2014.gadā integrācijas veicināšanai īstenotajiem pasākumiem tika veikti, izmantojot Eiropas trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda finansējumu. Tika īstenoti 14 dažādu pašvaldību un nevalstisko organizāciju projekti aktivitātē „Valodas un adaptācijas programmu attīstība trešo valstu pilsoņu integrācijai un saliedētas sabiedrības veidošana”, piemēram, „Saulgriežu latviešu valodas nometni” (Starptautiskā Migrācijas organizācija), „Mūsu mājas – Latvijā” (Biedrība „Radošās Idejas”). Ņemot vērā, trešo valstu pilsoņu dzīvesvietu, valodas apmācības ir notikušas vairākās Latvijas pilsētās. Biedrība „Patvērums „Droša māja”” organizēja latviešu valodas apmācības Rīgā, Olainē, Liepājā, Salaspilī, Sauriešos un Ozolniekos. Savukārt biedrība „Baltā māja” īstenoja latviešu valodas apmācības Latgales reģionā.

Latviešu valodas aģentūra īstenoja projektu “Atbalsts trešo valstu pilsoņiem pirms ieceļošanas un adaptācijas periodā”⁴⁹, kura ietvaros tika realizētas vairākas aktivitātes:

- tika izstrādāts atbalsta mehānisms latviešu valodas apguvei trešo valstu pilsoņiem, kas ir tikko iebraukuši vai iebrauks Latvijā, papildinot interaktīvos materiālus, uzdevumus, un tika izstrādāti informatīvi elektroniski latviešu valodas apguves materiāli, kas valodas apguvējiem ir brīvi pieejami portālā www.sazinastilts.lv;
- radošuma platformas konkursa ietvaros tika nodrošināta 35 trešo valstu pilsoņu bērnu iekļaušana, kas veicināja izpratni, sadarbību, līdzdarbošanos un toleranci gan vietējās sabiedrības pārstāvjiem, gan iebraucējiem;
- lai veicinātu trešo valstu pilsoņu integrāciju un valodas apguvi, tika izglītoti pedagogi, kas strādā ar trešo valstu pilsoņiem.

Starptautiskā Migrācijas organizācija jau vairākus gadus Latvijā īsteno integrācijas projektu “Drošība un tolerance - imigrantu veiksmīgas integrācijas priekšnosacījumi Latvijā”. Viens no projekta darbības virzieniem ir latviešu valodas un integrācijas kursi sievietēm - trešo valstu pilsonēm, kas nesen pārcēlušās uz dzīvi Latvijā. 2014.gada laikā projekta ietvaros organizētajās valodas apmācībās piedalījās 150 dalībnieces.⁵⁰

Sabiedrības integrācijas fonds 2014.gadā turpināja īstenot projektu „Nacionālais integrācijas centrs”, kas darbojas kā ilgtspējīga trešo valstu pilsoņu integrāciju atbalstoša un veicinoša struktūra - vienas pieturas aģentūra integrācijas procesā iesaistītām pusēm. Nacionālā integrācijas centra uzdevums ir izstrādāt un organizēt kvalitatīvus adaptācijas pasākumus, nodrošinot pilnvērtīgu klientu piekļuvi pakalpojumiem un līdzdalību uzņemošās sabiedrības dzīvē, kā arī veicināt uzņemošās sabiedrības izpratni par migrācijas jautājumiem.⁵¹ Pārskata periodā

⁴⁹ “Atbalsts trešo valstu pilsoņiem pirms ieceļošanas un adaptācijas periodā” tika īstenots no 2013.gada 28.decembra līdz 2014.gada 30.jūnijam

⁵⁰ Drošība un tolerance – veiksmīgi nosacījumi imigrantu integrācijai Latvijā.- <http://www.delfi.lv/news/national/commercials/drosiba-un-tolerance-veiksmīgi-nosacījumi-imigrantu-integrācijai-latvija.d?id=44661990>, [sk.16.02.2015.]

⁵¹ Par projektu “Nacionālais integrācijas centrs”. - http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=9430&Itemid=248&lang=lv [sk.20.01.2015.]

Nacionālais integrācijas centrs ir organizējis valodas kafejnīcas un sarunu vakarus trešo valstu pilsoņiem, radošas nodarbības bērniem un interaktīvus seminārus vecākiem, un informatīvu pasākumu par trešo valstu pilsoņiem Latvijā.⁵²

Latvijas Cilvēktiesību centrs sadarbībā ar Latvijas Ebreju draudžu un kopienu padomi ir 2013.gada nogalē uzsāka īstenot Sabiedrības integrācijas fonda atbalstīto projektu „NVO rīcībspējas stiprināšana naida kurināšanas ierobežošanai internetā”, kurš noslēgsies 2015.gadā. Projekta mērķis ir veicināt izpratni un attīstīt individu un plašāku sabiedrības grupu pārstāvju spējas identificēt un efektīvi reaģēt uz naida kurināšanas izpausmēm internetā un citā publiskā vidē. Kā īstenotā projekta mērķa grupa ir izvirzīti jaunieši un mazākumtautību pārstāvji, kā arī NVO, kas pārstāv šo grupu tiesības un intereses.⁵³

Lai veicinātu trešo valstu valstspiederīgo līdzdalību sabiedrības procesos un nodrošinātu pilnvērtīgu piekļuvi atbalsta, adaptācijas un integrācijas pakalpojumiem Latvijā, nevalstiskās organizācijas „Patvērums „Drošā māja”” un „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” kopš 2014. gada janvāra projekta „Daudzpusīgi risinājumi sabiedrības izglītošanai un integrācijai 2” ietvaros organizēja dažādus integrācijas pasākumus Rīgā, Ozolniekos, Olainē, Salaspilī, Stopiņos un Liepājā.⁵⁴

Savukārt, lai nodrošinātu trešo valstu pilsoņu integrācijas pasākumus pirms ierašanās Latvijā, projektā tika organizētas īpašas intervijas "NVO TV integrācijai"⁵⁵ ar trešo valstu valstspiederīgajiem no Moldovas, Uzbekistānas, Krievijas, Čīles, Brazīlijas, Nigērijas, ASV utt., kuri uzturas Latvija jau noteiktu laiku. Savukārt, sižetu cikls „Man ir...”⁵⁶, ko translēja Latvijas televīzija, ļāva ikvienam interesentam iepazīties ar reāliem dzīvesstāstiem par trešo valstu pilsoņu sasniegumiem Latvijā.⁵⁷

Projekta ietvaros „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” papildināja interneta resursu www.dzivotlatvija.lv, lai iebraucējiem nodrošinātu viņu vajadzībām piemērotu informāciju par tiesībām, pienākumiem un iespējām Latvijā. Apmeklējot šo vietni, ikvienam ir iespēja uzzināt par trešo valstu valstspiederīgo (ģimenes, nodarbināto, studentu un uzņēmēju) nozīmīgākajām vajadzībām, tai skaitā līdzdalības iespējām, kas veicina šīs mērķa grupas līdzdalību integrācijas procesā.⁵⁸

2014.gadā turpinājās Nodarbinātības valsts aģentūras projekts „Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā -2”, kura mērķis ir nodrošināt bezdarbniekiem un darba meklētājiem (t.sk. imigrantiem) iespēju paaugstināt to konkurētspēju, spēju pielāgoties mainīgajam darba tirgus pieprasījumam un palielināt to iespēju integrēties darba tirgū.⁵⁹

2014. gada 7.-8.jūnijā Rīgā notika **Pilsoņu debates**⁶⁰ par imigrāciju, kuru mērķis bija izstrādāt trīs priekšlikumus, kā Latvijai sadzīvot ar imigrāciju un palielināt

⁵² Aktualitātes Projekta „Nacionālais integrācijas centrs” īstenošanā.- http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=9429&Itemid=248&lang=lv [sk.20.01.2015.]

⁵³ Latvijas Cilvēktiesību centrs ir uzsācis projektu "NVO rīcībspējas stiprināšana un naida kurināšanas ierobežošana internetā".- <http://cilvektiesibas.org.lv/lv/media-materials/latvijas-cilvektiesibu-centrs-ir-uzsacis-projektu--266/>, [sk.16.02.2015.]

⁵⁴ Daudzpusīgi risinājumi sabiedrības izglītošanai un integrācijai 2.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/daudzpusigi-risinajumi-sabiedrības-izglitotāšanai-un-integrācijai-2> [sk.27.01.2015.]

⁵⁵ NVO TV integrācijai.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/nvo-tv-integrācijai> [sk.27.01.2015.]

⁵⁶ TV sižetu cikls "Man ir..."- <http://www.patverums-dm.lv/lv/tv-sizetu-cikls-man-ir> [sk.27.01.2015.]

⁵⁷ Daudzpusīgi risinājumi sabiedrības izglītošanai un integrācijai 2.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/daudzpusigi-risinajumi-sabiedrības-izglitotāšanai-un-integrācijai-2> [sk.27.01.2015.]

⁵⁸ Daudzpusīgi risinājumi sabiedrības izglītošanai un integrācijai 2.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/daudzpusigi-risinajumi-sabiedrības-izglitotāšanai-un-integrācijai-2> [sk.27.01.2015.]

⁵⁹ Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā – 2.- <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=2&mid=268&txt=1743&from=0>, [sk.16.02.2015.]

⁶⁰ Pilsoņu debates par imigrāciju.- <http://new.politika.lv/article/pilsonu-debates-par-imigrāciju> [sk.27.01.2015.]

ieguvumus no imigrācijas procesiem. Diskusiju rezultātā dalībnieki vienojās par kopīgiem priekšlikumiem turpmākajiem iespējamiem soļiem imigrācijas un imigrantu integrācijas politikai Latvijā. Debašu rezultāti tika nosūtīti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, kura šobrīd strādā pie Imigrācijas politikas koncepcijas un Kultūras ministrijai, kura ir atbildīga par imigrantu integrācijas politiku.

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments sadarbībā ar biedrību „Izglītības attīstības centrs” 2014.gadā veica situācijas izpēti par jauniebraucēju un reemigrantu bērnu iekļaušanos Rīgas vispārizglītojošajās skolās. Izpētes rezultātā tika noskaidrotas problēmas un labās prakses piemēri, kā arī izstrādātas rekomendācijas, lai sekmīgāk strādātu ar šiem jautājumiem pašvaldības līmenī.

2014.gadā darbu turpināja **Konsultatīvā padome trešo valstu pilsoņu integrācijai**⁶¹ un **Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padome**⁶², kuras ietvaros 2013.gada oktobrī tika izveidota darba grupa diasporas politikas jautājumos⁶³. 2014.gadā ir uzsākts ieviest Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu 2012. – 2018.gadam⁶⁴ īstenošanas plānu 2014. – 2016.gadam, kas paredz attīstīt pilsonisko izglītību, stiprināt tradicionālās un netradicionālās pilsoniskās līdzdalības formas, kā arī veicināt sociāli atstumto grupu iekļaušanos un novērst to diskrimināciju.

3.4.2. Pilsonība un naturalizācija

Latvijā strauji turpina samazināties personu naturalizācijas temps – 2014.gadā kopumā naturalizējās 939 personas, kas ir par 793 personām mazāk nekā 2013.gadā. Nemainīgi lielāko pilsonību ieguvušo personu īpatsvaru veido Latvijas nepilsoņi – 90%*.

Atšķirībā no 2012.gada un 2013.gada, 2014.gadā trešo valstu pilsoņu skaits, kuri vēlas naturalizēties, samazinājās. Pārskata periodā naturalizējās 76 trešo valstu pilsoņi (2013.gadā – 111, 2012.gadā – 91)*.

Pēc grozījumiem Pilsonības likumā, kuri stājās spēkā 2013.gada 1.oktobrī, un ar kuriem tika noteikta dubultpilsonības pieļaujamība, precizēta pilsonības piešķiršanas kārtība valstī dzimušu Latvijas nepilsoņu bērniem un Latvijas pilsoņu bērniem, kuri dzimuši ārvalstīs, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē laika posmā no 2013.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 31.decembrim tika saņemti 9699* iesniegumi Latvijas pilsonības reģistrēšanai. Minētajā laika posmā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē tika pieņemti 8817* pozitīvi lēmumi, no kuriem vismaz 50% ir par dubultpilsonības reģistrēšanu.

⁶¹ Trešo valstu pilsoņi.- http://www.km.gov.lv/lv/nozares_info/integracija/treso_valstu_pilsoni.html, [sk.26.02.2015.]

⁶² Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padomes sēdes.- http://www.km.gov.lv/lv/nozares_info/integracija/sedes.html [sk.26.02.2015.]

⁶³ Darba grupa diasporas politikas jautājumos.- <http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/diasporas-politika/darba-grupa-diasporas-politikas-jautajumos>, [sk.26.02.2015.]

⁶⁴ 2011.gada 20.oktobra Ministru kabineta rīkojums Nr.542 „Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēm 2012.–2018.gadam”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 167, 21.10.2011. [stājās spēkā 20.10.2011.]

3.5. Migrācijas un mobilitātes pārvaldīšana

3.5.1. Vīzu politika un Šengenas pārvaldība

2014.gadā kopējais izsniegto vīzu skaits ir nedaudz pieaudzis, sasniedzot 213 100* (2013.gadā – 210 117*)⁶⁵. No tām 207 907 – Šengenas vīzas, 5193 – ilgtermiņa (D) vīzas. Visnoslogotākās vēstniecības nemainīgi ir bijušas Krievijā un Baltkrievijā.

Saskaņā ar Imigrācijas likumu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde izsniedz un pagarina vīzas tikai īpašos gadījumos – ja tas saistīts ar humāniem apsvērumiem, starptautiskajām saistībām, valsts interesēm vai profesionāliem iemesliem. 2014.gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde kopumā ir izsniegusi 399* vīzas. Ņemot vērā, nestabilo situāciju Austrumukrainā, 2014.gadā strauji pieauga tieši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē izsniegto vīzu skaits Ukrainas pilsoņiem (2014.gadā – 103*, 2013.gadā – 18*), no kuriem lielākā daļa ir no karadarbības skartajiem apgabaliem, un Latvijā uzturas pie radniekiem vai paziņām.

Vīzu informācijas sistēma

Lai nodrošinātu Centrālās vīzu informācijas sistēmas (CVIS) darbību Latvijas diplomātiskajās pārstāvniecībās atbilstoši 2009.gada 30.novembra Komisijas Lēmumam⁶⁶, 2014.gadā CVIS ieviesta Kanādā, ASV un Turcijā.

2014.gadā projekta „VIS ieviešana robežkontroles punktos” ietvaros tika uzstādītas jaunas datu pārraides iekārtas un veikti pasākumi, lai robežkontroles punktos atjaunotu materiāli tehnisko bāzi, kas nodrošina dokumenta nolasīšanu, personas pirkstu nospieduma noņemšanu, ceļošanas dokumenta pilnas lapas nolasīšanu un datu apstrādi, t.sk. biometrisko datu pārbaūžu veikšanu.

2014.gadā ir turpināts darbs pie Nacionālās vīzu informācijas sistēmas (NVIS) pilnveidošanas, izstrādājot jaunu biometrijas datu apstrādes moduli, kas atvieglos darbu ar NVIS biometrijas datiem gan uz valsts robežas, gan Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs, kā arī uzlabos biometrijas datu kvalitāti NVIS.

Vīzu pārstāvība

2014.gadā Ārlietu ministrija turpināja attīstīt vīzu pārstāvību tīklu, palielinot vietu skaitu, kurās Šengenas līguma dalībvalstu pārstāvniecības izsniedz vīzas Latvijas vārdā, par 10.

Atbilstoši 2014.gadā noslēgtiem pārstāvību līgumiem Zviedrija pārstāv Latviju Nigērijā (no 01.01.2014.), Polija pārstāv Latviju Angolā, Irākā un Ķīnas Tautas Republikā (no 01.07.2014.), Šveice pārstāv Latviju Ganā, Senegālā, Palestīniešu Teritorijās (no 16.06.2014.) un Kirgizstānā (no 01.12.2014.).

Savukārt, saskaņā ar 2014.gadā noslēgtajiem vīzu pārstāvības līgumiem Latvija pārstāv Slovākiju Pleskavā (no 01.05.2014.) un Šveici Kaļiņingradā (no 01.05.2014.).

Šengenas pārvaldība

Ar 2014.gada 7.janvāra Ministru kabineta grozījumiem Nr.13 „Vīzu noteikumos” ir ieviesta Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr.610/2013

⁶⁵ Dati apkopoti izmantojot Eiropas statistikas vispārējo metodoloģiju, līdz ar to var atšķirties no Latvijas institūciju publicētās statistikas nacionālos masu medijos.

⁶⁶ Komisijas 2009.gada 30.novembra Lēmums Nr.2009/876/EK, ar ko pieņem tehniskās īstenošanas pasākumus saistībā ar datu ievadīšanu un pieteikumu sasaistīšanu, piekļuvi datiem, datu grozīšanu, dzēšanu un dzēšanu pirms noteiktā laika un datu apstrādes darbību ierakstu glabāšanu un piekļūšanu tiem Vīzu informācijas sistēmā.- Oficiālais Vēstnesis, L 315, 02.12.2009.

prasība pagarinot vīzu, norādīt, ka kopējais atļautais uzturēšanās ilgums Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā nedrīkst pārsniegt 90 dienas 180 dienu laikposmā⁶⁷ (agrāk bija noteikts pusgada laikā).

Latvijas Republikas pārstāvniecību konsulārās amatpersonas piedalās vietējās Šengenas sadarbības sanāksmēs, kuru ietvaros notiek Šengenas vīzu pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu kopīgu sarakstu izstrāde, kurus apstiprina Eiropas Komisija. Saskaņā ar Vīzu kodeksa 48.pantu vietējās Šengenas sadarbībā notiek arī dažāda veida informācijas apmaiņa starp dalībvalstu pārstāvniecībām, tādējādi kavējot negodprātīgo vīzu pieprasītāju ieceļošanu un atvieglot godprātīgo vīzu pieprasītāju ieceļošanu Šengenas zonā.

3.5.2. Robežkontrole

2014.gadā ir uzsākta jaunas robežšķērsošanas vietas būvniecība uz Latvijas robežas ar Krieviju, kur tiks izveidota jauna infrastruktūra, izvietotas darbavietas un iegādāts moderns tehniskais nodrošinājums. 2015.gada beigās ir plānots pabeigt infrastruktūras izbūvi un tās darbību ir plānots uzsākt ar 2016.gadu. Līdz ar šīs robežšķērsošanas vietas darbības uzsākšanu, tiek plānots palielināt robežšķērsojošo vieglo transportlīdzekļu plūsmu un uzsākt arī kravas transportlīdzekļu valsts robežas šķērsošanu, tādējādi samazinot slodzi blakus esošajām autoceļa robežšķērsošanas vietām. Moderns tehniskais aprīkojums ļaus uzlabot pārbaužu veikšanu un samazināt automašīnu robežas šķērsošanas laiku.

Uzstādot jaunu bezvadu tīklu (*wi-fi*) dzelzceļa robežšķērsošanas vietās ar Krieviju un Baltkrieviju, tiek nodrošināta mobilo pārbaudes iekārtu darbība vilcienā pasažieru pārbaudes veikšanai, tādējādi samazinot robežpārbaudes laiku.

Lai nodrošinātu sekmīgu robežas kontroli un uzraudzību, 2014.gadā visās robežšķērsošanas vietās atbilstoši noslogojumam ir iegādātas jaunas dokumentu primārās pārbaudes iekārtas (pasu lasītāji, pārnēsājamās pārbaudes iekārtas, iekārtas dokumentu pārbaudei, izmantojot dažāda veida apgaismojumu un optisku), ierīkotas jaunas darbstacijas un uzstādītas jaunas dokumentu padziļinātas pārbaudes iekārtas.

Lai nodrošinātu nacionālās ieceļošanas/ izceļošanas sistēmas (REIS) sasaisti ar SIS II, ir veikti pasākumi, lai uzlabotu šīs sistēmas serveru aprīkojumu. 2014.gadā ir veikti tehniski uzlabojumi Valsts robežsardzes elektroniskās informācijas sistēmā, kas nodrošina Valsts robežsardzes amatpersonām robežpārbaudes I līnijā tādas informācijas saņemšanu, kas atvieglo tūlītēju personas identificēšanu, saņemot SIS II brīdinājumu.

Sadarbība

2014.gada jūnijā tika parakstīts Saprašanās memorands par sadarbību starp Latvijas Republikas Valsts robežsardzi un Tadžikistānas Republikas Nacionālās drošības valsts komitejas Robežapsardzības spēkiem, kas paredz sadarbības līguma izstrādi, kurā tiks atrunāta gan informācijas un pieredzes apmaiņa, gan sadarbības attīstīšana un cīņa ar pārobežas draudiem.⁶⁸

Latvijas Valsts robežsardze kā vadošais partneris piedalās Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam īstenošanā

⁶⁷ Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumi Nr.13 „Vīzu noteikumi”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 6, 09.01.2014.- [stājās spēkā 10.01.2014.]

⁶⁸ Valsts robežsardzes priekšnieks darba vizītē Tadžikistānā.- <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-6&rel=3301> [sk.29.01.2015.]

ar projektu „Robežapsardzības iestāžu kinoloģijas dienestu kapacitātes stiprināšana”. Projekta ietvaros 2014.gadā notika vairāki pasākumi, kuri tika vērsti uz Latvijas un Baltkrievijas robežapsardzības iestāžu kinoloģijas jomas attīstību, tādējādi veicinot drošības līmeņa paaugstināšanos pierobežas reģionos, sniedzot būtisku ieguldījumu transnacionālas noziedzības apkarošanā un uzlabojot abu valstu robežapsardzības iestāžu kinologu un dienesta suņu izmantošanas iespējas.

2014.gadā Valsts robežsardze kā partneriestāde turpināja piedalīties projektā „Austrumu partnerības sadarbība cīņā pret nelikumīgo migrāciju – Prāgas procesa rīcības plāna īstenošana”, kura mērķis ir veicināt pastiprinātu stratēģisko un operatīvo sadarbību Austrumu partnerības valstu reģionā (Armēnija, Azerbaidžāna, Gruzija, Ukraina, Moldova, Baltkrievija), lai novērstu pārrobežu noziedzību, īpašu uzmanību pievēršot nelikumīgai migrācijai.⁶⁹

Lai īstenotu Eiropas Savienības un trešo valstu readmisijas līgumu piemērošanu, 2014.gadā tika izstrādāts izpildes protokola projekts ar Armēniju. Tāpat 2014.gadā ir izstrādāts divpusēja līguma par personu atpakaļuzņemšanu projekts un izpildes protokola projekts starp Latviju un Indonēziju.

2014.gadā Valsts robežsardze, piemērojot Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas readmisijas līgumu, veica 4 Latvijas Republikas pilsoņu atpakaļuzņemšanu. Savukārt, no Latvijas Republikas uz Krievijas Federāciju, piemērojot iepriekš minēto līgumu, nodots 1 Krievijas Federācijas pilsonis un 3 Vjetnamas pilsoņi nodoti paātrinātā readmisijas kārtībā.⁷⁰

Ņemot vērā, ka pārskata periodā ir palielinājies Vjetnamas izcelsmes nelikumīgo imigrantu skaits, Valsts robežsardze, pirms Vjetnamas pilsoņu izraidīšanas caur Krievijas Federāciju, readmisijas līguma ietvaros saskaņo tranzītus ar Krievijas pusi. 2014.gadā saskaņoti un veiksmīgi realizēti 53 Vjetnamas pilsoņu tranzīti caur Krievijas Federāciju.

Citi Eiropas Savienības un trešo valstu noslēgtie readmisijas līgumi nav piemēroti.

3.5.3. Sadarbība ar FRONTEX

Pārskata periodā Valsts robežsardze piedalījās trīspadsmit FRONTEX rīkotajās kopīgajās operācijās, kas sniedza atbalstu ES dalībvalstīm – Grieķijai, Bulgārijai, Itālijai, Ungārijai, Polijai, Lietuvai, Zviedrijai, Nīderlandei, Vācijai, Moldovai, Gruzijai, Horvātijai un Ukrainai, kuras piedzīvoja migrācijas plūsmu spiedienu uz valsts robežām:

- Kopējā operācija POSEIDON 2014 Land, kuras mērķis ir nodrošināt sauszemes robežu uzraudzību, izmantojot dalībvalstu tehnisko aprīkojumu un ekspertus, ar mērķi – samazināt nelegālās imigrācijas draudus uz Grieķijas ārējām sauszemes robežām (uzņēmējvalsts – Grieķija/Bulgārija). Kopējā operācijā tika iesaistīti 42 Valsts robežsardzes pārstāvji;
- Kopējā operācija FLEXIBLE OPERATIONAL ACTIVITIES in Western Balkan Region 2014, kuras galvenie mērķis ir nodrošināt atbalstu dalībvalstīm robežkontrolē, uzlabot robežu pārvaldības koordināciju, nodrošināt informācijas apmaiņu reālā laika režīmā un izmantot Fokusa punktus, lai

⁶⁹ Latvijas robežsardzes dalība starptautiskā projektā EaP – SIPPAP. <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-12&rel=3624> [sk. 29.01.2015.]

⁷⁰ Datu avots: Valsts robežsardze.

atvieglotu Eiropas robežsardzes vienības (turpmāk – EBGT) dalībnieku izvietošanu (uzņēmējvalstis: Ungārija). Kopējā operācijā tika iesaistīti 2 Valsts robežsardzes pārstāvji;

- Kopējā operācija COORDINATION POINTS 2014, kuras mērķis ir uzlabot robežu pārvaldības koordināciju starp ES dalībvalstīm un trešajām valstīm, kā arī nodrošināt informācijas apmaiņu reālā laika režīmā (uzņēmējvalstis: Moldova un Ukraina). Kopējā operācijā tika iesaistīti 2 Valsts robežsardzes pārstāvji;
- Kopējā operācija FLEXIBLE OPERATIONAL ACTIVITIES 2014, kuras galvenie mērķi ir nodrošināt atbalstu dalībvalstīm robežkontrolē, uzlabot robežu pārvaldības koordināciju, nodrošināt informācijas apmaiņu reālā laika režīmā un izmantot Fokusa punktus, lai atvieglotu EBGT dalībnieku izvietošanu (uzņēmējvalstis: Ungārija un Polija). Kopējā operācijā tika iesaistīti 10 Valsts robežsardzes pārstāvji;
- Kopējā operācija POSEIDON 2013 pagarinājums / POSEIDON 2014 Sea, kuras mērķis ir nodrošināt jūras robežu uzraudzību, izmantojot dalībvalstu tehnisko aprīkojumu un ekspertus, ar mērķi – samazināt nelegālās imigrācijas draudus uz Grieķijas ārējām jūras robežām (uzņēmējvalsts – Grieķija). Kopējā operācijā tika iesaistīts 61 Valsts robežsardzes pārstāvis;
- Kopējā operācija TRITON 2014 / TRITON 2014 pagarinājums, kuras mērķis ir nodrošināt jūras robežu uzraudzību, izmantojot dalībvalstu tehnisko aprīkojumu un ekspertus, ar mērķi – samazināt nelegālās imigrācijas draudus uz Itālija ārējām jūras robežām (uzņēmējvalsts – Itālija). Kopējā operācijā tika iesaistīti 16 Valsts robežsardzes pārstāvji, 1 helikopters;
- Kopējā operācija FOCAL POINTS (Gaisa/ Jūras/Sauszeme/), kuras galvenie mērķi ir uzlabot robežu pārvaldības koordināciju, nodrošināt informācijas apmaiņu reālā laika režīmā, izmantot Fokusa punktus, lai atvieglotu EBGT dalībnieku izvietošanu. Tika iesaistīti 11 Valsts robežsardzes pārstāvji;
- Kopējā operācija ATTICA 2014, kuras mērķis ir sniegt atbalstu Grieķijas iestādēm nelegālo imigrantu, kuri ieradušies pa jūras un sauszemes robežām, identificēšanā un atgriešanā. Kopējā operācijā tika iesaistīts 1 Valsts robežsardzes pārstāvis;
- Kopējā operācija ALEXIS 2014, kuras mērķis ir novērst nelegālo imigrāciju uz ārējām ES gaisa robežām, konstatējot pasažierus, kuri ceļo ar viltotiem dokumentiem, kā arī pārvadātājus (uzņēmējvalsts – Vācija un Nīderlande). Kopējā operācijā tika iesaistīti 2 Valsts robežsardzes pārstāvji;
- RABIT operācija „REX 2014”, kura tika organizēta pamatojoties uz Horvātijas pieprasījumiem, 2014.gada novembrī, ar mērķi sniegt atbalstu Horvātijas varas iestādēm, samazināt nelegālās imigrācijas draudus uz Horvātijas ārējām sauszemes robežām (uzņēmējvalsts – Horvātija). Kopējā operācijā tika iesaistīts 1 Valsts robežsardzes pārstāvis.

Kopā 2014.gadā FRONTEX Aģentūras kopējās operācijās tika iesaistīta 151 Valsts robežsardzes amatpersona.⁷¹

⁷¹ Datu avots: Valsts robežsardze.

4. STARPTAUTISKĀ AIZSARDZĪBA UN PATVĒRUMS

Salīdzinot ar 2013.gadu, patvēruma meklētāju skaits 2014.gadā ir palielinājies gandrīz divas reizes, sasniedzot 364⁷² (2013.gadā – 185⁷³). Vislielākais patvēruma meklētāju skaits saglabājas no Gruzijas (166), kuri patvēruma procedūras ietvaros Latviju izmanto kā tranzītvalsti, lai dotos uz Rietumeiropas vai Skandināvijas valstīm. Otrs lielākais patvēruma meklētāju skaits ir no Ukrainas (75), kas saistīts ar Ukrainas teritorijā izveidojušos krīzi un militāro saspīlējumu Austrumukrainā. Citas izplatītākās patvēruma meklētāju izcelsmes valstis ir Sīrija, Irāka, Afganistāna, Armēnija, Vjetnama un Krievija.

Lai pilnveidotu patvēruma procedūru, nodrošinot vienotu patvēruma meklētāju reģistrāciju un uzskaiti, Iekšlietu ministrija izstrādāja un Ministru kabinets 2014.gada 1.jūlijā pieņēma noteikumus Nr.356 "**Patvēruma meklētāju reģistrs**"^{74,75}, ar kuriem tiek noteikts Patvēruma meklētāju reģistrā iekļaujamo ziņu apjoms, ziņu iekļaušanas un izmantošanas kārtība, kā arī institūcijas, kurām piešķirama piekļuve reģistrā iekļautajām ziņām. Izmantojot Patvēruma meklētāju reģistru, tiek plānots nodrošināt vienotu pieeju informācijai patvēruma procedūrā iesaistītajām amatpersonām no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes. Pēc nepieciešamo tehnisko un tiesisko formalitāšu nokārtošanas 2015.gadā Valsts robežsardzes amatpersonas uzsāks datu ievadi reģistrā, veicot patvēruma meklētāja pirmreizējo reģistrēšanu. Par datu ievadi reģistrā 2014.gadā ir apmācītas 30 Valsts robežsardzes amatpersonas.

Saskaņā ar grozījumiem Imigrācijas likumā⁷⁶, kas stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī, atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2013/33/ES noteiktajam patvēruma meklētājam, kurš nav saņēmis Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes lēmumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt devīnu mēnešu laikā pēc tam, kad iesniegts iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu, un tas nav noticis viņa vainas dēļ, ir tiesības uz nodarbinātību bez ierobežojumiem. Tiesības uz nodarbinātību saglabājas līdz brīdim, kad stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams galīgais lēmums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt.

4.1. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju uzņemšana

Atbilstoši Pasākuma plānam institūciju saskaņotai rīcībai saistībā ar patvēruma meklētāju iespējamo masveida ierašanos Latvijā no krīzes skartajām valstīm⁷⁷ 2014.gadā tika īstenoti atbildīgajām institūcijām dotie pastāvīgi veicamie uzdevumi - pastāvīga informācijas iegūšana par situāciju attiecībā uz patvēruma meklētājiem, konkrētās informācijas iesniegšana Iekšlietu ministrijai, iesniegtās informācijas apkopošana un analīze, ziņojuma sagatavošana un izmantošana preventīvajiem un organizatoriskajiem pasākumiem. 2014.gadā notika starpinstitūciju sanāksmes, kuru mērķis bija pārbaudīt, iesaistīto organizāciju izstrādāto rīcības plānu saskaņotību.

⁷² 2014.gadā saņemti 364 pirmreizējie un 12 atkārtotie iesniegumi par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

⁷³ 2013.gadā saņemti 185 pirmreizējie un 8 atkārtotie iesniegumi par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

⁷⁴ Reģistrs ir valsts informācijas sistēma, kurā iekļauj ziņas par patvēruma meklētājiem, kas iesnieguši iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

⁷⁵ 2014.gada 1.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.356.- Latvijas Vēstnesis, N.128, 03.07.2014.- [stājās spēkā 04.07.2014.]

⁷⁶ Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013.-[stājās spēkā 01.01.2014.]

⁷⁷ 2012.gada 4.jūlija Ministru kabineta rīkojums Nr.312 “Par Pasākumu plānu institūciju saskaņotai rīcībai saistībā ar patvēruma meklētāju iespējamo masveida ierašanos Latvijā no krīzes skartām valstīm”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 106, 06.07.2012.

Atbilstoši Pasākuma plānam, lai nodrošinātu veiksmīgu patvēruma meklētāju izmitināšanu masveida pieplūduma gadījumā, 2014.gadā ir veikta Latvijas Republikas pašvaldību aptauja ar mērķi noskaidrot pašvaldībās pieejamās dzīvojamās platības, kuras var tikt pielāgotas patvēruma meklētāju izmitināšanai.

4.2. Patvēruma meklētāju, bēgļu un personu ar alternatīvo statusu integrācija

2013.gada decembrī biedrība „Patvērums „Drošā māja”” ar Eiropas Bēgļu fonda atbalstu uzsāka īstenot projektu „Integrācijas iespēju paplašināšana bēgļiem, personām ar alternatīvo statusu un patvēruma meklētājiem”, kura aktivitātes ir virzītas uz mērķa grupas pamata vajadzību nodrošināšanu, piedāvājot dažādu speciālistu palīdzību problēmjautājumu risināšanā un nodrošinot materiālo atbalstu. Risinot ar mājokli saistītus jautājumus, tiek nodrošināta mērķa grupai iespēja atrast savām vajadzībām un iespējām atbilstošu dzīvojamo platību. Visnozīmīgākā šī palīdzība ir personām, kurām starptautiskās aizsardzības statuss ir piešķirts nesen un trūkst prasmju un iemaņu sadzīves problēmu risināšanai. Biedrības speciālisti kopā ar klientiem risina ar nodarbinātību un izglītību saistītus jautājumus, pilnveidojot izpratni par prasībām Latvijas darba tirgū. Lai veicinātu projekta mērķa grupas iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, projekta ietvaros tiek organizēti latviešu valodas kursi un sarunvalodas klubi.⁷⁸

Pārskata periodā biedrībā "Patvērums "Drošā māja"" ar Eiropas Bēgļu fonda atbalstu projekta ietvaros konsultācijas vai sociālo palīdzību saņēmušas 65 personas, no kurām ir 20 bērni. Pārstāvētas ir tādas valstis kā Afganistāna, Irāna, Sīrija, Uzbekistāna, Eritreja, Ēģipte, Nigērija un citas. Šis projekts noslēgsies 2015.gada jūnijā.

Projekta ietvaros ir izveidoti informatīvi materiāli⁷⁹ par dzīvesvietas, darba un izglītības iespējām - „10 soļi kā atrast dzīvesvietu pēc statusa iegūšanas”, „10 soļi kā atrast darbu” un „10 soļi līdz izglītībai”, kuri projekta mērķa grupai papildus individuālajām konsultācijām un ikvienam interesentam pieejami elektroniski. Informatīvais materiāls ir pieejams angļu un krievu valodās.

2014.gada 17.decembrī notika diskusija par bēgļu integrāciju Latvijā, kurā piedalījās pārstāvji no biedrības „Patvērums „Drošā māja””, Tiesībsarga biroja, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Labklājības ministrijas un Rīgas domes Labklājības departamenta.

Bēgļi un personas ar alternatīvo statusu 2014.gadā piedalījās Nacionālā integrācijas centra organizētajos integrācijas pasākumos.

No 2014.gada oktobra Augstais komisārs bēgļu jautājumos (*UNHCR*) īsteno projektu “Pētījums par bēgļu un personu ar alternatīvo statusu integrāciju Latvijā”, kura mērķis ir novērtēt bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nodrošināto pakalpojumu pieejamību, pabalstus un īpašo atbalstu izglītības, nodarbinātības, mājokļa, veselības aprūpes, sociālās drošības, sabiedriskās līdzdalības un naturalizācijas jomās.

4.3. Pasākumi, lai ieviestu Kopējo Eiropas Patvēruma sistēmu

2014.gadā nav notikušas izmaiņas patvēruma jomu regulējošos normatīvajos aktos. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde sadarbībā ar Valsts robežsardzi ir

⁷⁸ Integrācijas iespēju paplašināšana bēgļiem, personām ar alternatīvo statusu un patvēruma meklētājiem.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/integracijas-iespeju-paplasinasana-begliem-personam-ar-alternativo-statusu-un-patveruma-mekletajiem> [sk.19.01.2015.]

⁷⁹ Bibliotēka.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/biblioteka> [sk.19.01.2015.]

izstrādājusi likumprojektu "Patvēruma likums"⁸⁰, lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 26.jūnija direktīvas 2013/32/ES⁸¹ un 2013/33/ES⁸² prasības, kā arī noteiktu atsevišķus ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. 604/2013⁸³ un Nr. 603/2013⁸⁴ piemērošanu saistītus aspektus. Būtiskākās izmaiņas patvēruma procedūras kontekstā ir saistītas ar to, ka pēc likumprojekta spēkā stāšanās Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde no Valsts robežsardzes pārņems patvēruma meklētāju intervēšanas funkciju attiecībā uz iesnieguma būtību, savukārt Valsts robežsardze veiks pārrunas, lai noskaidrotu informāciju, kas nepieciešama Dublīnas regulas piemērošanai, kā arī lai pieņemtu lēmumu par iesnieguma pieņemšanu izskatīšanai. Ar likumprojektu paredzēts ieviest procedūru, kas piemērojama gadījumiem, kad iesniegums iesniegts valsts robežšķērsošanas vietā vai tranzītzonā, saglabājot līdzšinējo pieeju, ka visus lēmumus, kas saistīti ar starptautiskās aizsardzības iesniegumu izskatīšanu, pieņems Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Apmācības

Eiropas Patvēruma atbalsta biroja apmācību programmā⁸⁵, kas ir vienota profesionālās izglītības sistēma un paredzēta galvenokārt patvēruma lietu izskatītājiem un citiem patvēruma jomas speciālistiem Eiropas Savienībā, 2014.gadā piedalījās 7 Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbinieki, kuri apguva šādus apmācību moduļus: Iekļaušana (*Inclusion*) - 2 darbinieki, Patvērumu meklētāju izcelsmes valstu informācija (*COI*) – 2 darbinieki, Interviju tehnikas – 2 darbinieki, Patvēruma procedūru direktīva – 2 darbinieki un Dublīnas III regula – 2 darbinieki.

Lai uzlabotu patvēruma procedūrā iesaistīto ekspertu zināšanas un profesionalitāti, Eiropas Bēgļu fonda programmas projekta⁸⁶ ietvaros, 2014.gada laikā notika 3 apmācību semināri - par grozījumiem Patvēruma likumā⁸⁷, kuri stājās spēkā 2013.gada 7.novembrī; par Dublīnas Regulas piemērošanas jautājumiem; par labo praksi un tiesu judikatūru migrācijas procesu vadībā. Papildus iepriekš minētajām aktivitātēm noslēdzās arī Eiropas Bēgļu fonda 2012.gada programmas projekts "Juridiskās palīdzības administrācijas darbinieku un juridiskās palīdzības sniedzēju apmācības par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu patvēruma meklētājiem".

⁸⁰ Likumprojekts „Patvēruma likums”, pieejams <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40336125>. [sk.19.01.2015.]

⁸¹ Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva Nr. 2013/32/ES (2013.gada 26.jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/60, 29.06.2013.

⁸² Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva Nr. 2013/33/ES (2013.gada 26.jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/96, 29.06.2013.

⁸³ Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 604/2013 (2013.gada 26.jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/31, 29.06.2013.

⁸⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 603/2013 par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu Nr.604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar Eurodac datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/1, 29.06.2013.

⁸⁵ EASO apmācību programma.- <http://easo.europa.eu/wp-content/uploads/BZ0413152LVC.pdf>

⁸⁶ Bēgļu fonda 2012.gada programmas projekta „Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes administratīvās kapacitātes paaugstināšana un sadarbības stiprināšana starp institūcijām patvēruma jomā” ietvaros.

⁸⁷ Likums „Grozījumi Patvēruma likumā”.- Latvijas Vēstnesis. Nr.218, 01.11.2013.- [stājās spēkā 07.11.2013.]

5. NEPAVADĪTI NEPIĻNGADĪGIE UN CITAS MAZĀK AIZSARGĀTAS GRUPAS⁸⁸

Nemot vērā,niecīgo nepilngadīgo bez pavadības migrācijas plūsmu uz Latviju kā mērķa valsti vai caur Latviju, salīdzinājumā ar citām ES dalībvalstīm, nav iespējams identificēt konkrētas nepilngadīgo bez pavadības migrācijas plūsmas tendences.

2014.gada laikā Latvijā ieceļoja 9⁸⁹ nepilngadīgi Vjetnamas pilsoņi bez pavadības, kuri tika aizturēti par uzturēšanos Latvijā bez derīgiem ceļošanas dokumentiem, no kuriem 1 pieprasīja patvērumu. Neskatoties uz nelielu konstatēto nepilngadīgo trešo valstu pilsoņu bez pavadības skaitu, Latvijā ir izveidota sistēma un mehānisms, kas tiek izmantots darbā ar nepilngadīgiem trešo valstu pilsoņiem bez pavadības, kuri nelikumīgi uzturas valstī vai kuri ir pieprasījuši patvērumu. Nemot vērā, situāciju nepilngadīgo bez pavadības jomā, nav konstatēta nepieciešamība veikt izmaiņas pastāvošā normatīvu aktu regulējumā vai praksē, pielāgojot uzņemšanas vai izmitināšanas nosacījumus.

Tāpat 2014.gadā nav veiktas izmaiņas normatīvajos aktos attiecībā uz citām mazāk aizsargātajām personu grupām. Latvijā atbalstu šī personu grupa var saņemt Eiropas Bēgļu fonda un Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda līdzfinansēto projektu ietvaros.

Apmācības

Eiropas Bēgļu fonda programmu projektu ietvaros 2014.gadā notikuši 2 apmācību semināri - par mazākaizsargātu personu identificēšanu un intervēšanu patvēruma procedūrā⁹⁰; identifikācija un darbs ar mazāk aizsargātiem patvēruma meklētājiem⁹¹. Apmācībās piedalījās darbā ar nepilngadīgiem trešo valstu pilsoņiem bez pavadības iesaistītie atbildīgo iestāžu darbinieki.

EMT rezultātu izmantošana

EMT Latvijas kontaktpunkts izstrādāja maza apjoma izpētes darbu "Uzņemšanas un atgriešanas politika nepilngadīgajiem bez pavadības Latvijā", lai saskaņā ar visām dalībvalstīm saistošo izpētes darba specifiku aktualizētu 2008.-2009.gada izpētes darbā „Uzņemšanas atgriešanas un integrācijas politika nepilngadīgajiem bez pavadības, kuri nelūdz patvērumu, vai kuru patvēruma pieteikumi ir noraidīti un tie tiek pakļauti atgriešanas procedūrai, sīkāk izpētot jautājumu par nepilngadīgajiem bez pavadības, kuri sasniežot 18 gadu vecumu, varētu atrasties valsts iestāžu aprūpē, un aprakstot nākamās soļus attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, integrāciju un atgriešanu. Izpētes darbs pieejams EMT Latvijas kontaktpunkta mājas lapā www.emn.lv.

⁸⁸ As well as unaccompanied minors and victims of trafficking in human beings, 'vulnerable groups' include minors, disabled people, elderly people, pregnant women, single parents with minor children, persons with mental health problems and persons who have been subjected to torture, rape or other serious forms of psychological, physical or sexual violence, based on the definition of 'vulnerable group' in the proposed recast of the Directive laying down minimum standards for the reception of asylum seekers ("Receptions Directive").

⁸⁹ Datu avots: Valsts robežsardze

⁹⁰ Bēgļu fonda 2012.gada programmas projekta „Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes administratīvās kapacitātes paaugstināšana un sadarbības stiprināšana starp institūcijām patvēruma jomā” ietvaros.

⁹¹ Eiropas Bēgļu fonda 2012.gada programmas projekta „Valsts robežsardzes kapacitātes stiprināšana veicot darbības ar patvēruma meklētājiem” ietvaros.

Lai pilnveidotu ar Patvēruma likuma noteikto kārtību nepilngadīgās personas bez pavadības interešu un tiesību ievērošanai, politikas ievērotāji iepazinās un priekšlikumu izstrādes gaitā izmantoja šajā izpētes darbā apkopoto informāciju.

6. CILVĒKU TIRDZNICĪBAS NOVĒRŠANA

2014.gadā nav izsniegta neviena uzturēšanās atļauja saistībā ar to, ka persona ir atzīta par cilvēku tirdzniecības upuri. Par cilvēku tirdzniecības organizēšanu uzsākto kriminālprocesu ietvaros aizdomās turētā statuss ir noteikts 13 personām un aizturētas ir 8 personas.

Ar Ministru kabineta 2014.gada 21.janvāra rīkojumu Nr.29 tika apstiprināts jaunais politikas plānošanas dokuments „Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam”⁹², kuras paredz izstrādāt un izplatīt skaidru un ērti lietojamu informāciju par cilvēku tirdzniecības upuru tiesībām nodarbinātības un sociālajā jomā, cietušo statusu un migrantu tiesībām, nodrošināt interneta vietnes par cilvēku tirdzniecības jautājumiem www.cilvektirdznieciba.lv darbību, kā arī identificētajiem cilvēku tirdzniecības upuriem sadarbībā ar NVO nodrošināt valsts apmaksātus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.

Pilnveidojot cilvēku tirdzniecības definīciju, 2014.gada 29.oktobrī spēkā stājās grozījumi Krimināllikuma 154.²pantā „Cilvēku tirdzniecības jēdziens”, papildinot panta pirmo daļu ar jaunu elementu „ievainojamības stāvoklis” un papildinot pantu ar jaunu ceturto daļu, kurā tiks definēts jēdziens „ievainojamības stāvoklis”. Proti, ievainojamības stāvoklis šā panta izpratnē nozīmē, ka tiek izmantoti apstākļi, kad personai nav citas reālas vai pieņemamas izvēles, kā vien pakļauties ekspluatācijai. Paplašinot cilvēku tirdzniecības jēdzienu, tiek paplašinātas iespējas saukt pie kriminālatbildības tās personas, kas izmantojot personas ievainojamības stāvokli, to ir savervējuši, pārvadājuši, nodevuši, slēpuši, izmitinājuši vai saņēmuši, lai pakļautu ekspluatācijai. Tātad, paplašinot Krimināllikuma 154.²pantā uzskaitītos līdzekļus, tiek paplašināts tas personu loks, kuras varētu tikt sauktas pie kriminālatbildības un pret kurām līdz šim nebija iespējams vērsties.

Augstākā Tiesa ir publicējusi 2014.gada tiesu prakses apkopojumu krimināllietās par cilvēku tirdzniecību, kas sagatavots „Tiesu sistēmas dalībnieku un citu juridisko profesiju pārstāvju starpdisciplināras mācības par finanšu un ekonomisko noziegumu izcelsmi un tiesu praksi” ietvaros.⁹³

Latvija šobrīd ir cilvēktirdzniecības upuru izcelsmes valsts. Pēdējo gadu tendence liecina, ka pieaug iespējamo cilvēku tirdzniecības seksuālās ekspluatācijas nolūkā un fiktīvo laulību noslēgšanas ārvalstīs gadījumu skaits, kad personas tiek apzināti maldinātas par patiesajiem darba apstākļiem ārvalstīs. Tāpat pieaug darbaspēka ekspluatācijas ārvalstīs gadījumu skaits.

2014.gadā Latvijā ir identificēti 34 cilvēktirdzniecības upuri: 27 cilvēktirdzniecības upurus identificēja biedrība "Patvērums "Drošā māja"" un septiņus - Valsts policija. 2014.gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus biedrība "Patvērums "Drošā māja"" sniegusi 38 personām - astoņiem vīriešiem un 30 sievietēm - no tām 12 valsts programmā iekļautas 2013.gadā, bet 20 – 2014. 2014.gada 12 mēnešos

⁹² Ministru kabineta 2014.gada 21.janvāra rīkojums Nr.29 „Par Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.16, 23.02.2014.

⁹³ Tiesu prakse krimināllietās par cilvēku tirdzniecību.- <http://at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/kriminaltiesibas/> [sk.22.01.2015.]

biedrības speciālisti saņēmuši 220 zvanu uz diennakts Uzticības tālruni⁹⁴. Visbiežāk zvanītāji vēlējas saņemt informāciju par dažādiem ar cilvēktirdzniecības riskiem saistītiem jautājumiem – 140 reizes; par fiktīvām laulībām/to novēršanu/ir sniegta informācija par fiktīvo laulību gadījumiem u.c. – 63 reizes; par piespiedu darbu vai darba tiesību pārkāpumiem ziņots vai sniegtas atbildes – 14 gadījumos; 3 gadījumos informācija sniegta seksuālās ekspluatācijas gadījumos.⁹⁵

Starptautiskā sadarbība

Ņemot vērā, ka Latvija līdz šim ir bijusi cilvēku tirdzniecības upuru izcelsmes valsts, nacionālā līmenī tiek turpināts darbs pie sadarbības un informācijas apmaiņas pilnveidošanas ar mērķa valstīm, kā arī tiek paplašināts starptautisko partneru loks, ar kuriem noslēgtas starptautiskās vienošanās par sadarbību tiesiskās palīdzības sniegšanā un organizētās noziedzības apkarošanā.

2014.gada 3.novembrī Iekšlietu ministrijas vadībā tika uzsākta projekta "Stiprinot pašvaldību lomu darbam cīņā ar cilvēku tirdzniecību Baltijas jūras reģionā" īstenošana, kas ilgs līdz 2015.gada 31.oktobrim. Projekta galvenais mērķis ir stiprināt pašvaldību kapacitāti un lomu darbam cīņā ar cilvēku tirdzniecību desmit Baltijas jūras valstu padomes dalībvalstīs: Dānijā, Igaunijā, Somijā, Vācijā, Latvijā, Lietuvā, Norvēģijā, Polijā, Krievijas Federācijā un Zviedrijā.

Iekšlietu ministrija sadarbībā ar Ziemeļu Ministru padomi 2014.gada 27. – 28.novembrī Rīgā organizēja zināšanu forumu par cilvēku tirdzniecības sociālajām sekām Baltijas jūras reģionā reģionālās pārrobežas perspektīvā, kurā piedalījās politikas plānotāji, tiesībsardzības iestāžu darbinieki, sociālie darbinieki, veselības jomas speciālisti un pētnieki no Ziemeļvalstīm, Baltijas valstīm un Krievijas. Uzmanība tika vērsta uz upura statusu dažādos migrācijas procesos, un kā labāk var tikt nodrošināta palīdzība upurim dažādos posmos.

Darba grupa un apmācības

2014.gada 25.augustā ar Ministru kabineta rīkojumu Nr.307 tika izveidota starpinstitūciju darba grupa „Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam” īstenošanas koordinēšanai⁹⁶, kuras sastāvā ir iekļauti pārstāvji no Iekšlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Labklājības ministrijas, Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Veselības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Ģenerālprokuratūras, Tiesībsarga biroja, Rīgas domes, Rīgas pašvaldības policijas, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Nodarbinātības valsts aģentūras, Valsts darba inspekcijas, Iekšlietu ministrijas Informācijas centra, Latvijas Pašvaldību savienības, biedrības „Patvērums „Drošā māja””, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta””, biedrības "Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija", biedrības "Par brīvu Vidzemi no cilvēku tirdzniecības" un starptautiskās organizācijas „Starptautiskā Migrācijas organizācija”.

⁹⁴ Uzticības tālruņa cilvēktirdzniecības mazināšanai līnija izveidota 2013.gada augustā projekta „Biedrības „Patvērums „Drošā māja”” darbības atbalsta programma cilvēku tirdzniecības mazināšanai Latvijā” ietvaros, ko finansē EEZ finanšu instruments un Latvijas valsts.

⁹⁵ Identificēto cilvēktirdzniecības upuru skaits pieaug. - <http://www.cilvektirdznieciba.lv/jaunumi/1> [sk.22.01.2015.]

⁹⁶ Ministru kabineta 2014.gada 25.augusta rīkojums Nr.307 „Par darba grupu Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam īstenošanas koordinēšanai”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 167 (5227), 26.08.2014.

2014.gadā ir notikušas četras darba grupas sanāksmes, kuru laikā darba grupas dalībnieki pārrunāja pamatnostādņu īstenošanas gaitu, sadarbību Baltijas jūras valstu padomes un ES ietvaros, prostitūciju un tās saistību ar cilvēku tirdzniecību, sasniegtajiem rezultātiem, kā arī identificēja problēmas un jaunus izaicinājumus cīņā pret cilvēku tirdzniecību.

2014.gada 16. oktobrī Iekšlietu ministrijā notika mācību seminārs par cilvēku tirdzniecības lietu kriminālvajāšanu un tiesvedību. Apmācībās piedalījās 65 personas – policisti, prokurori, tiesneši un nevalstiskā sektora pārstāvji, kas nodrošina palīdzību cilvēktirdzniecības upuriem. Semināra mērķis bija uzlabot izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un tiesvedības procesu cilvēktirdzniecības lietās.

Īstenotie informatīvie pasākumi

2014.gada laikā, sadarbojoties valsts, pašvaldības iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, tika organizēta virkne informatīvo kampaņu un aktivitāšu, lai pilnveidotu sabiedrības izpratni par cilvēku tirdzniecību, tās riskiem un sekām, par valsts nodrošināto palīdzību, atbalstu un aizsardzību cilvēku tirdzniecības upuriem.

Biedrība „Patvērums „Drošā māja”” ir aktīvākā šajā jomā un 2014.gadā turpinājusi un uzsākusi dažādas preventīvās aktivitātes, kas vērstas uz sabiedrības, tai skaitā speciālistu, izglītošanu par cilvēktirdzniecību:

- 2014. gadā paralēli valsts apmaksātu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai cilvēktirdzniecības upuriem, biedrība turpinājusi arī preventīvo darbu Labklājības ministrijas projektā „Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu un atbalsta pakalpojumu kriminālprocesa laikā sniegšana cilvēku tirdzniecības upuriem”, kas uzsākts 2013.gadā, regulāri sagatavojot un sniedzot medijiem skaidrojošu informāciju, intervijas par situāciju un aktualitātēm cilvēktirdzniecības jomā.
- Turpinātas arī 2013.gadā uzsāktās aktivitātes projektā „Biedrības „Patvērums „Drošā māja”” darbības atbalsta programma cilvēku tirdzniecības mazināšanai Latvijā”, kuru finansē EEZ finanšu instruments un Latvijas valsts. Šī projekta ietvaros 2014.gadā veicināta Latvijā vienīgā diennakts Uzticības tālruņa cilvēku tirdzniecības mazināšanai 28612120 atpazīstamība sabiedrībā – gan ar masu mediju starpniecību informējot plašu sabiedrību, gan arī izvietojot plakātus 28 Nodarbinātības valsts aģentūras filiālēs, 46 jauniešu un bērnu izglītības centros, un izsūtīt izvietojšanai vairāk kā 600 skolām Latvijā. 2013.gadā projekta ietvaros izveidotajai koalīcijas platformai cilvēku tirdzniecības mazināšanai, kurā apvienojās nevalstiskās organizācijas „Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija”, „Sociālo Pakalpojumu Aģentūra” struktūrvienība ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis”, „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”, „Talsu novada krīžu centrs”, „Baltijas Reģionālais fonds”, „Patvērums „Drošā māja””, ar mērķi sadarboties preventīvajā darbā, pērn pievienojās 2 partnerorganizācijas - "Par brīvu Vidzemi no cilvēku tirdzniecības" un „Īrijas latviešu nacionālā padome”.

- Laikā no 2014.gada 6.februāra līdz 31.jūlijam biedrības jaunieši un brīvprātīgie ar speciālistu atbalstu īstenoja ES programmas „Jaunatne darbībā” finansētu projektu „*No Future for Human Trafficking*”. Projekta galvenās aktivitātes bija apmācību kurss par cilvēku tirdzniecību un spēļu izgatavošana par šo tēmu. Šī projekta ietvaros līdz ar biedrības „Patvērums „Drošā māja”” brīvprātīgajiem piedalījās jaunieši no Zviedrijas, Igaunijas, Lietuvas, Polijas un Rumānijas.
- Lai skolu audzēkņus un pedagogus informētu par cilvēku tirdzniecības problemātiku, biedrība ar ASV vēstniecības Latvijā atbalstu no 2014.gada aprīļa līdz jūnijam īstenoja informatīvās aktivitātes Latvijas mācību iestādēs. Projekta ietvaros biedrības speciālisti un brīvprātīgie kopumā izglītoja vairāk nekā 1000 skolēnus un jauniešus, kā arī 150 pedagogus vairāk nekā 20 Latvijas skolās. Aktivitāšu galvenais mērķis bija izskaust cilvēku tirdzniecību, veicinot Latvijas sabiedrības informētību par cilvēku tirdzniecības globālo mērogu, īpaši vēršoties pie riska grupas jauniešiem vecumā no 15 līdz 20 gadiem.
- 2014.gadā biedrība uzsāka projektu „Pārdota brīvība 3”, kas bija secīgs turpinājums iepriekšējo gadu informatīvajām kampaņām, kuru finansē uzņēmums „*Philip Morris International*”. Tā ietvaros savu darbību turpināja Informatīvais Pretcilvēktirdzniecības treileris ar atjaunotu ekspozīciju.
- 2014. gada septembrī biedrības „Patvērums „Drošā māja”” uzsāktā projekta „Multidisciplināras iniciatīvas cilvēku tirdzniecības ierobežošanai”⁹⁷ aktivitāšu mērķis ir ar inovatīviem pakalpojumiem paplašināt atbalsta sistēmu cilvēktirdzniecības upuriem, paaugstināt informētības līmeni pašvaldību speciālistu un nacionālās NVO koalīcijas organizāciju darbinieku vidū, kā arī veidot interaktīvus preventīvos pasākumus bērnu un jauniešu izglītošanai. Projekta mērķa grupa ir cilvēktirdzniecības upuri, jaunieši - kā viena no lielākajām riska grupām, personas ar invaliditāti, upuru un potenciālo upuru radnieki, draugi un paziņas, NVO, kas pārstāv augšminēto iedzīvotāju grupu tiesības un intereses, biedri, darbinieki un brīvprātīgie. Lai Latvijas skolēnus un jauniešus informētu par cilvēku tirdzniecības riskiem un attīstītu iemaņas savas drošības uzturēšanai, šī projekta ietvaros biedrības "Patvērums "Drošā māja"" vienaudžu izglītotāji apmeklēja Latvijas skolas, piedāvājot dažādas neformālas apmācību formas. Šo projektu finansiāli atbalsta Islande, Lihtenšteina un Norvēģija.

Biedrības "Resursu centrs sievietēm "Marta"" vadītā projekta "Drošības kompass - efektīvi risinājumi cilvēku tirdzniecības novēršanai" ietvaros ir veikts pētījums "Rekrutēšana cilvēku tirdzniecībai un sievietes tēls interneta vidē" (Latvijas, Igaunijas un Lielbritānijas gadījums)⁹⁸. Tas ir pirmais pētījums Latvijā, kas pēta jautājumus par to, kādi apstākļi ietekmē sieviešu nonākšanu prostitūcijā un kā

⁹⁷ Projekts tiek realizēts sadarbībā ar biedrībām „*Living for Tomorrow*” (Igaunija) un „Par brīvu Vidzemi no cilvēku tirdzniecības” (Latvija), La Strada Fondu pret cilvēku tirdzniecību un verdzību (Polija). Projektu finansiāli atbalsta Islande, Lihtenšteina un Norvēģija, līdzfinansē uzņēmums "Philip Morris International".

⁹⁸ Pētījums "Rekrutēšana cilvēku tirdzniecībai un sievietes tēls interneta vidē" (Latvijas, Igaunijas un Lielbritānijas gadījums).- http://www.marta.lv/docs/1283/2014/Drosibas-Kompass_petijums_MARTA.pdf

meitenes un sievietes tiek rekrutētas prostitūcijai Latvijā un seksuālajai vai cita veida ekspluatācijai ārpus valsts.

Eiropas Noziedzības novēršanas balva 2014

Biedrības "Patvērums "Drošā māja"" projekts ar Pretcilvēktirdzniecības treilera izmantošanu sabiedrības izglītošanā par cilvēku tirdzniecību 2014. gadā atzīts par vienu no 20 Labās prakses piemēriem Eiropā. Apbalvojums pasniegts gada nogalē notiekošajā Eiropas Savienības Noziedzības novēršanas tīkla (EUCPN) Itālijas Eiropas Savienības prezidentūras ietvaros organizētajā Labās prakses cilvēku tirdzniecības novēršanai konferencē un tās ietvaros rīkotajā Eiropas Noziedzības novēršanas balvas (ECPA) pasniegšanas ceremonijā labākajam cilvēku tirdzniecības novēršanas projektam Eiropā. Pretcilvēktirdzniecības treilera aktivitātes⁹⁹ Latvijā tika uzsāktas 2013.gadā sabiedrības informēšanas kampaņas "Esi zinošs - novērs cilvēku tirdzniecību" ietvaros, un līdz 2015.gada janvārim tas ir apmeklējis aptuveni 80 skolas un izglītojis vairāk kā 2000 skolēnu visā Latvijā.¹⁰⁰

7. MIGRĀCIJAS UN ATTĪSTĪBAS POLITIKA

2014.gadā tika turpināts apmācību projekts "Atbalsts Azerbaidžānas Republikas valsts Migrācijas dienesta darbinieku profesionāli izaugsmei"¹⁰¹, kurā ir iesaistīta Nīderlande, Azerbaidžāna, Rumānija un Latvija. Pārskata periodā ir notikušas pieredzes apmaiņas vizītes Latvijā, kuru laikā Azerbaidžānas Valsts migrācijas dienesta pārstāvji iepazinās ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbu legālās, nelegālās migrācijas jomā, naturalizācijas jautājumu risināšanā un paveikto informācijas tehnoloģiju jomā, kā arī Valsts robežsardzes darbu nelegālās migrācijas novēršanā.^{102, 103}

Valsts robežsardzes koledža laika posmā no 2014.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim īstenoja projektu „Moldovas Republikas Robežpolicijas kapacitātes stiprināšana kinoloģijas jomā”¹⁰⁴, sniedzot palīdzību Moldovas Republikas Robežpolicijas kinoloģijas jomas reorganizācijā un attīstīšanā. Projekta ietvaros veicināta Moldovas kinologu profesionālā izaugsme, papildinātas viņu zināšanas kinoloģijas jomā, kā arī nodrošināta kinoloģijas jomas tuvināšana ES standartiem dienestu suņu izmantošanā, tādējādi ļaujot efektīvāk izmantot dienesta suņus robežapsardzībā.

⁹⁹ Aktivitāšu atbalstītāju vidū ir tādi sociāli atbildīgi uzņēmumi kā „Philip Morris International”, kurš precilvēktirdzniecības aktivitātes atbalsta kopš 2010.gada, ASV vēstniecība Latvijā, Rīgas dome, Sabiedrības integrācijas fonds, „TransferGo Ltd.”, „EuroAWK”.

¹⁰⁰ Pretcilvēktirdzniecības treilera projekts saņem starptautisku atzinību.- <http://patverums-dm.lv/lv/precilvektirdzniecibas-treilera-projekts-sanem-starptautisku-atzinibu/563> [sk.22.01.2015.]

¹⁰¹ Atbalsts Azerbaidžānas Republikas valsts Migrācijas dienesta darbinieku profesionālai izaugsmei.- <http://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/par-pmlp/projekti/atbalsts-azerbaid%C5%BE%C4%81nas-republikas-valsts-migr%C4%81cijas-dienesta-darbinieku-profesion%C4%81lai-izaugsmei/> [sk.23.01.2015.]

¹⁰² Azerbaidžānas Valsts Migrācijas dienestu pārstāvju vizīte Latvijā.- <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-5&rel=3271> [sk.03.02.2015.]

¹⁰³ Azerbaidžānas delegācijas vizīte.- <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-6&rel=3335> [sk.03.02.2015.]

¹⁰⁴ Attīstības sadarbības projekti 2014.gadā.- <http://www.mfa.gov.lv/aktualitates/439-zinas/42363-attistibas-sadarbibas-projekti-2014-gada>, [sk.04.02.2015.]

8. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA

2014.gadā ir ievērojami palielinājies atklāto nelikumīgas „zaļās” robežas šķērsošanas gadījumu skaits. 2014.gadā Valsts robežsardze aizturējusi 139¹⁰⁵ personas (2013.gadā – 50¹⁰⁶). Pārliecinoši lielāko aizturēto personu grupu veido Vjetnamas pilsoņi - 98.

Salīdzinot ar 2013.gadu, 2014.gadā gandrīz nemainīgs ir palicis ieceļošanas atteikumu skaits uz robežas, kad ieceļošana atteikta 1942¹⁰⁷ personām (2013.gadā – 1946¹⁰⁸ personām). Visvairāk gadījumos (919¹⁰⁹) ieceļošana atteikta Gruzijas pilsoņiem.

Savukārt 2014.gadā ir samazinājies sastādīto atteikumu skaits personām, kuras nevarēja pamatot ieceļošanas mērķi vai nevarēja uzrādīt veselības apdrošināšanas polisi, atgriežoties 2012.gada līmenī. 2014.gadā tika konstatēti 305 gadījumi, 2013.gadā – 560, 2012.gadā – 311¹¹⁰.

Attiecībā uz ļaunprātīgu likumīgo ieceļošanas veidu izmantošanu, kad trešo valstu pilsoņi saņemot Šengenas zonas valstu vīzas, sniedz nepatiesu informāciju par ieceļošanas mērķiem Latvijā vai citā Šengenas zonas valstī, konstatēto pārkāpumu skaits ir nedaudz samazinājies. 2014.gadā Valsts robežsardzes amatpersonas robežpārbaudes vai imigrācijas kontroles laikā anulēja Šengenas zonas valstu vīzas 139¹¹¹ trešo valstu pilsoņiem, 2013.gadā – 176¹¹².

2014.gadā, salīdzinot ar 2013.gadu, ir nedaudz samazinājies kopējais imigrantu skaits, kas pārkāpa uzturēšanās nosacījumus valsts iekšienē, - 1204¹¹³ gadījumi (2013.gadā – 1256¹¹⁴). Galvenie pārkāpumi bija saistīti ar uzturēšanos valstī bez derīga personu apliecinoša dokumenta un uzturēšanos bez vīzas vai uzturēšanās atļaujas. 2014.gadā ir ievērojami samazinājies to gadījumu skaits, kad valsts iekšienē ir konstatēta trešo valstu pilsoņu uzturēšanās bez darba atļaujas – 50¹¹⁵ (2013.gadā – 147¹¹⁶).

Pārskata periodā ir sekmīgi atklāti organizētās noziedzības tīkli, kas nodarbojās ar nelikumīgu Vjetnamas pilsoņu pārvietošanu pāri „zaļajai” robežai cauri Baltijas valstīm. 2014.gadā notika viena kopīga operācija sadarbībā ar Igaunijas Republiku, kuras rezultātā, tāpat kā 2013.gadā, tika identificēts un likvidēts vjetnamiešu nelikumīgas pārvietošanas kanāls pāri valsts robežai.

Sadarbība ar trešajām valstīm

Latvijas un Baltkrievijas robežsargi regulāri piedalās pieredzes apmaiņas vizītēs, organizē kopējas operācijas uz robežas, rīko pilnvaroto robežu pārstāvju tikšanās un robežapsardzības dienestu vadītāju tikšanās. Sadarbības ietvaros ir īstenots abu valstu robežapsardzības iestāžu kopējo robežu operāciju plāns - valsts

¹⁰⁵ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹⁰⁶ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹⁰⁷ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹⁰⁸ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹⁰⁹ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁰ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹¹ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹² Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹³ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁴ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁵ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁶ Datu avots: Valsts robežsardze.

robežas šķērsošanas organizācija robežkontroles punktos masu pasākumu norises laikā.

Ar 2014. gada 27.augusta Ministru kabineta rīkojumu Nr.451¹¹⁷ ir apstiprināta Latvijas Republikas pārstāvju grupa Latvijas – Baltkrievijas Kopējā komisijā valsts robežu jautājumos.

No 2014.gada 27.janvāra līdz 20.septembrim Krievijas Federācijas Federālā drošības dienesta Robežapsardzība dienests un Valsts robežsardzes struktūrvienības īstenoja kopīgu robežas operāciju atsevišķos Latvijas - Krievijas robežas šķērsošanas punktos. Tās mērķis bija efektīvi cīnīties ar nelegālo migrāciju un pārrobežu noziedzību, nelikumīgu preču un kravu pārvietošanu pāri valsts robežai, un organizēto pārrobežu noziedzību. Operācijas ietvaros tika apzināta situācija uz kopējās Latvijas-Krievijas robežas un konstatētas jaunas tendences nelikumīgas cilvēku un preču pārvietošanā.

2014.gada janvārī uz Baltkrieviju (Minsku) un Gruziju (Tbilisi) uz 2 gadiem tika nozīmēti 2 Valsts robežsardzes sakaru virsnieki un 2014.gada jūlijā uz Krieviju (Maskavu) uz 2 gadiem tika nosūtīts 1 Valsts robežsardzes sakaru virsnieks. Visi 3 sakaru virsnieki pārstāv Latvijas, Lietuvas un Igaunijas intereses. Imigrācijas sakaru virsnieki Baltkrievijā, Gruzijā un Krievijā darbojas, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu par notikumiem un apstākļiem, kas var sekmēt nelikumīgās imigrācijas apkarošanu. Sakaru virsnieku sniegtā informācija ir nozīmīga imigrācijas risku novērtēšanā.

2014.gada 18.decembrī Latvijas vēstniecībā Minskā notika seminārs Baltkrievijas pasažieru pārvadātāju kompānijām par robežšķērsošanas jautājumiem, nelegālās imigrācijas tendencēm un primārajiem viltoto dokumentu atklāšanas paņēmieniem. Seminārā piedalījās Baltkrievijas starptautisko pasažieru pārvadātāju kompāniju „Beloruskije Žeļeznīje Dorogi”, „Ecolines” un „MinskTrans” darbinieki, kuru ikdienas pienākumi saistīti ar pasažieru robežšķērsošanas formalitātēm.¹¹⁸

9. ATGRIEŠANA

9.1. Brīvprātīgā atgriešanās

2014.gadā ir samazinājies trešās valsts pilsoņiem izsniegto izbraukšanas rīkojumu skaits – 1459* (2013.gadā – 2047*). Pārsvarā tie izsniegti Krievijas, Ukrainas un Baltkrievijas pilsoņiem. Izbraukšanas rīkojumu skaita samazināšanās saistīta ar faktu, ka kopumā samazinājies gan valsts iekšienē konstatēto ārzemnieku skaits, kuri pārkāpuši uzturēšanās nosacījumus (2013.gadā - 1256, 2014.gadā -1204), gan ārzemnieku skaits, kuri pārkāpuši uzturēšanās nosacījumus un tas tiek konstatēts, kad viņi izceļo no valsts (2013.gadā - 1293, 2014.gadā - 1069).

Savukārt ir palielinājies trešo valstu pilsoņu skaits, kuri izmantoja brīvprātīgās atgriešanās programmu – 94¹¹⁹ (2013.gadā – 82), no kuriem lielākā daļa bija Gruzijas pilsoņi.

Eiropas Komisijas izstrādātajā politikas pārskatā par stimuliem, kas tiek izmantoti, lai trešās valsts pilsoņi brīvprātīgi atgrieztos trešajā valstī, un atbalstu, kas

¹¹⁷ Ministru kabineta 2014.gada 27.augusta rīkojums Nr.451 Par Latvijas Republikas pārstāvju grupu Latvijas-Baltkrievijas Kopējā komisijā valsts robežas jautājumos.- Latvijas Vēstnesis, 169 (5229), 28.08.2014.

¹¹⁸ Latvijas vēstniecība rīko semināru Baltkrievijas pasažieru pārvadātāju kompānijām.- <http://www.mfa.gov.lv/lv/belarus/jaunumi/zinas/2014/12-19/>, [sk.16.02.2015.]

¹¹⁹ Datu avots: IOM Rīgas birojs.

tiek piedāvāts šo personu reintegrācijai¹²⁰, norādīts, ka Latvijā atbalstītas brīvprātīgās atgriešanas programmā iespējams sniegt atbalstu vien 30 procentiem no mazāk aizsargātajām izraidāmajām personām, jo finansējums, kas atvēlēts šīs programmas īstenošanai, ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā.

9.2. Piespiedu izraidīšana

2014.gadā ir trīs reizes pieaudzis pieņemto lēmumu par piespiedu izraidīšanu skaits, sasniedzot 98* (2013.gadā – 33*). 54% gadījumu piespiedu kārtā izraidīti ir Vjetnamas pilsoņi. 2014.gadā tika novērots būtisks to Vjetnamas pilsoņu skaita pieaugums, kuri nelikumīgi šķērsoja valsts robežu un uzturējās Latvijā bez derīga vīzas vai uzturēšanās atļaujas. Šis fakts skaidrojams ar nelegālo imigrantu ceļu izmaiņām uz Eiropas Savienību, kas savukārt saistīts ar Austrumukrainas krīzi un nestabilo situāciju šajā reģionā.

2014.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā¹²¹, ar kuriem tika precizētas izbraukšanas rīkojuma un lēmuma par piespiedu izraidīšanu definīcijas, nosakot, ka trešās valsts pilsoni un Eiropas Savienības pilsoni var izraidīt uz (persona var brīvprātīgi atgriezties) viņa pilsonības valsti, trešo valsti, no kuras viņš ir ieceļojis, vai arī valsti, kurā ir tiesības ieceļot. Šāds regulējums nepieciešams, lai novērstu situāciju, kad Eiropas Savienības pilsonim labprātīgi jāizceļo vai tiek izraidīts piespiedu kārtā no Eiropas Savienības teritorijas, tai skaitā savas pilsonības valsts.

Minētie grozījumi precizē arī Imigrācijas likuma 41.panta otro un ceturto daļu par gadījumiem, kad Pilsonības un migrācijas pārvaldes priekšniekam vai viņa pilnvarotai personai ir kompetence izsniegt izbraukšanas rīkojumus.

Tāpat arī precizēts Imigrācijas likuma 43.pants atbilstoši Atgriešanas direktīvas¹²² nosacījumiem, norādot konkrētus apstākļus, kurus jo īpaši jāņem vērā, pieņemot lēmumu par izbraukšanas rīkojumā noteiktā izceļošanas termiņa pagarināšanu.

Atbilstoši Atgriešanas direktīvas prasībām precizēts Imigrācijas likuma 50.pants, proti, izslēgtas normas, kas noteica, ka apstrīdot lēmumu par piespiedu izraidīšanu, lēmuma darbība netiek apturēta. Pēc grozījumu spēkā stāšanās visos gadījumos, kad persona apstrīd izbraukšanas rīkojumu vai lēmumu par piespiedu izraidīšanu, lēmumu darbība tiek apturēta.

Atbilstoši 2013.gada 5.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.122¹²³, 2014.gada laikā izstrādāta (ekspluatācijā plānots ieviest 2015.gadā) vienota informācijas sistēma – **Izraidīto ārzemnieku un ieceļošanas aizliegumu reģistrs**, kurš nodrošinās visaptverošu nelegālās migrācijas kontroles procesu atbalstu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes amatpersonām. Reģistrā tiks uzkrāti dati par visiem izraidītajiem ārzemniekiem, sākot ar informāciju par nelegālās migrācijas fakta konstatēšanu līdz informācijai par ārzemnieku atgriešanu. Vienotas informācijas sistēmas izveide nodrošinās operatīvu informācijas

¹²⁰ EMN Inform. Overview: Incentives to return to a third-country and support provided to migrants for their reintegration. Pieejams: www.emn.lv

¹²¹ Grozījumi Imigrācijas likumā.- Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013.- [stājās spēkā 01.01.2014.]

¹²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 16.decembra direktīva Nr. 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi.

¹²³ Ministru kabineta 2013.gada 5.marta noteikumi Nr.122 „Noteikumi par izraidīto ārzemnieku un ieceļošanas aizliegumu reģistru”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.56, 20.03.2013.- [stājās spēkā 01.07.2015.]

apmaiņu starp atbildīgajām iestādēm elektroniskā veidā, uzlabojot to darbības efektivitāti nelegālās migrācijas apkarošanas jomā.

Valsts robežsardze ir izstrādājusi un nodevusi saskaņošanai grozījumus Imigrācijas likumā, kuru mērķis ir noteikt iespēju saņemt sociālas garantijas pirms izraidīšanas un noteikt šo garantiju nodrošināšanas kārtību. Grozījumi ir izstrādāti, lai noteiktu neaizturētajam ārzemniekam, kuram nav finanšu līdzekļu, iespēju saņemt tādas minimālās garantijas, kā izmitināšanu (mājokli) un uzturēšanu (uzturu, higiēnas un pirmās nepieciešamības preces). Grozījumi attieksies uz izraidāmajiem ārzemniekiem, kuriem nav piemērota aizturēšana, un attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par piespiedu izraidīšanu vai izbaukšanas rīkojums, vai tiek piemērota atpakaļuzņemšanas procedūra.

Sadarbība ar trešajām valstīm

Lai nodrošinātu ātru un efektīvu trešo valstu pilsoņu piespiedu izraidīšanu, t.sk. ceļošanas dokumentu iegūšanu izraidāmajiem trešo valstu pilsoņiem, Eiropas Savienības Atgriešanas fonda projekta ietvaros 2013.gada decembrī un 2014. gada februārī un martā Valsts robežsardze organizēja seminārus ar trešo valstu vēstniecībām, kuru mērķis bija savstarpējās sadarbības veicināšana un stiprināšana starp Latvijas Republikas kompetentajām iestādēm un ārvalstu vēstniecībām, kā arī Starptautisko Migrācijas organizāciju trešo valstu pilsoņu atgriešanas jomā. Semināros piedalījās Krievijas Federācijas, Baltkrievijas Republikas, Azerbaidžānas Republikas, Uzbekistānas Republikas, Gruzijas, Moldovas Republikas un Ukrainas vēstniecību, kas atrodas Latvijas Republikā, pārstāvji, kā arī pārstāvji no Latvijas Republikas kompetentajām iestādēm, kas ir iesaistītas trešo valstu pilsoņu atgriešanā un piespiedu izraidīšanas procesa novērošanā, un Starptautiskās Migrācijas organizācijas, kas sniedz atbalstu trešo valstu pilsoņu brīvprātīgai atgriešanai.

Lai veicinātu ātru un veiksmīgu trešo valstu pilsoņu piespiedu atgriešanu katru gadu tiek organizētas Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas atpakaļuzņemšanas ekspertu darba vizītes, kuru laikā eksperti apmainās ar informāciju par likumdošanas izmaiņām valstī, kas skar atgriešanas jautājumus, pilsonības un personu statusa noteikšanas jautājumiem, tiek apspriesti ar atgriešanu saistītie problēmjautājumi.

Piespiedu izraidīšanas uzraudzība

Atgriešanas direktīva, paredz, ka dalībvalstīs ir jāievieš efektīva piespiedu atgriešanas uzraudzības sistēma. Latvijā saskaņā ar Imigrācijas likuma 50.⁷pantu efektīvu piespiedu izraidīšanas uzraudzību realizē Latvijas Republikas tiesībsargs, kuram šī funkcija tika uzticēta 2011. gada 16. jūnijā, norādot likumā procesa novērošanā ietilpstošos uzdevumus.

Latvijas Tiesībsarga birojs kopš 2013.gada 1.jūlija īsteno projektu¹²⁴ par piespiedu kārtā izraidāmo personu uzraudzības mehānisma izstrādi. Tā ietvaros 2014.gada 1.aprīlī ir uzsākts pētījums par citu Eiropas valstu praksi piespiedu kārtā izraidāmo personu uzraudzības mehānismiem un 2014.gada 18.jūlijā notika seminārs par piespiedu kārtā izraidāmo personu uzraudzības mehānisma izstrādi

¹²⁴ Projekts „Piespiedu kārtā izraidāmo personu uzraudzības mehānisma izstrāde”, tiek veikts Eiropas Atgriešanās fonda ietvaros. Īstenošanas laiks 01.07.2013.- 30.06.2015.

Latvijā. Projekta īstenošanas laikā līdz 2014.gada 31.decembrim ir veiktas: 16 piespiedu izraidīšanai pakļauto aizturēto trešo valstu pilsoņu izmitināšanas vietu apsekošana robežkontroles punktos un Valsts robežsardzes struktūrvienībās, kā arī 9 policijas īslaicīgās aizturēšanas izolatoru apsekošana; 7 faktiskās izraidīšanas procedūras novērošana līdz izcelsmes valstij vai tranzīta valstij; 87 piespiedu kārtā izraidāmo personu aptaujas. Līdz projekta noslēgumam ir plānots izstrādāt un attiecīgajām valsts pārvaldes iestādēm iesniegt ziņojumu ar secinājumiem un ieteikumiem piespiedu kārtā izraidāmo personu uzraudzības mehānisma pilnveidošana, kā arī izstrādāt rokasgrāmatu par piespiedu izraidīšanas procesa novērošanu.

EMT rezultātu izmantošana

EMT 2014.gadā izstrādātajā izpētes darbā “Labā prakse nelikumīgo migrantu atgriešanā un reintegrācijā: Latvijas ieceļošanas aizliegumu politika un atpakaļuzņemšanas nolīgumu starp Latviju un trešajām valstīm izmantošana” tiek pētīta ieceļošanas aizliegumu praktiskā piemērošana; analizēta ieceļošanas aizliegumu efektivitāte un aprakstīts atpakaļuzņemšanas nolīgumu praktiskais pielietojums.

Izpētes darbā “Aizturēšanas un alternatīvas aizturēšanai izmantošana imigrācijas kontekstā” sniegta informācija par tiesību aktiem, kas nosaka abu šo procedūru izmantošanu, to efektivitāti un aprakstīta aizturēto ārzemnieku izmitināšana aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā.

Abi šie EMT Latvijas kontaktpunkta izstrādātie izpētes darbi, kā arī Eiropas Komisijas izstrādātais sintēzes ziņojums, kas aptver informāciju no visām Eiropas Savienības dalībvalstīm un Norvēģijas, pieejami EMT Latvijas kontaktpunkta mājas lapā www.emn.lv.

1.pielikums. Eiropas Savienības tiesību aktu ieviešana

Pārskata gadā turpināts ieviest Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktās prasības Latvijas tiesību aktos. Lai parādītu aktuālo Eiropas Savienības tiesību aktu migrācijas un patvēruma jomā transponēšanas gaitu Latvijas tiesību aktos, tie atsevišķi izdalīti tabulā.

	Eiropas Savienības tiesību akti	Nacionālie tiesību akti, kuros ieviestas Eiropas Savienības prasības
1.	Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/98/ES par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī izturas likumīgi.	<ul style="list-style-type: none"> • Imigrācijas likums. • Ministru kabineta 2014.gada 28.janvāra noteikumi Nr.55 „Noteikumi par ārzemnieku nodarbināšanu”. • Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumi Nr.13 „Grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumos Nr.676 ‘Vīzu noteikumi’”.
2.	Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 26.jūnija direktīva 2013/33/ES, ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai.	<ul style="list-style-type: none"> • Imigrācijas likums.

2.pielikums. Avotu un literatūras saraksts

Avoti

Latvijas tiesību akti

1. Likums „Grozījumi Patvēruma likumā”.- Latvijas Vēstnesis. Nr.218, 01.11.2013.- [stājās spēkā 07.11.2013.]
2. Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.-Latvijas Vēstnesis, Nr.250, 20.12.2013. [stājās spēkā 01.01.2014.]
3. Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.98, 08.05.2014.- [stājās spēkā 01.09.2014.]
4. Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.108, 04.06.2014.-[stājās spēkā 01.01.2015.]
5. Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumi Nr.13. “Grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumos Nr.676 “Vīzu noteikumi””.- Latvijas Vēstnesis, Nr.6, 09.01.2014. [stājās spēkā 10.01.2014.]
6. Ministru kabineta 2014.gada 21.janvāra rīkojums Nr.29 „Par Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādņem 2014.-2020.gadam”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.16, 23.02.2014.
7. Ministru kabineta 2014.gada 28.janvāra noteikumi Nr.55 „Noteikumi par ārzemnieka nodarbināšanu”.- Latvijas Vēstnesis Nr.31, 12.02.2014. [stājās spēkā 13.02.2014.]
8. Likums „Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.98, 22.05.20.14.- [stājās spēkā 01.09.2014.]
9. Ministru kabineta 2013.gada 5.marta noteikumi Nr.122 „Noteikumi par izraidīto ārzemnieku un ieceļošanas aizliegumu reģistru”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.56, 20.03.2013.- [stājās spēkā 01.07.2015.]
10. Ministru kabineta 2014.gada 1.jūlija noteikumi Nr.356 “Patvēruma meklētāju reģistra noteikumi”.- Latvijas Vēstnesis, N.128, 03.07.2014.- [stājās spēkā 04.07.2014.]
11. Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 6.maija noteikumos Nr.237 „Valsts vērtspapīru izlaišanas noteikumi”.- Latvijas Vēstnesis, Nr.252, 16.12.2014. [stājās spēkā 01.01.2015.]
12. Ministru kabineta 2011.gada 20.oktobra rīkojums Nr.542 „Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņem 2012.–2018.gadam”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 167, 21.10.2011. [stājās spēkā 20.10.2011.]
13. Ministru kabineta 2012.gada 4.jūlija rīkojums Nr.312 “Par Pasākumu plānu institūciju saskaņotai rīcībai saistībā ar patvēruma meklētāju iespējamo masveida ierašanos Latvijā no krīzes skartām valstīm”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 106, 06.07.2012.
14. Ministru kabineta 2014.gada 25.augusta rīkojums Nr.307 „Par darba grupu Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam īstenošanas koordinēšanai”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 167 (5227), 26.08.2014.

15. Ministru kabineta 2014.gada 27.augusta rīkojums Nr.451 Par Latvijas Republikas pārstāvju grupu Latvijas-Baltkrievijas Kopējā komisijā valsts robežas jautājumos.- Latvijas Vēstnesis, 169 (5229), 28.08.2014.
16. Likumprojekts „Patvēruma likums”, pieejams <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40336125>. [sk.19.01.2015.]

Eiropas Savienības tiesību akti

1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 16.decembra direktīva Nr. 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi.
2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīva 2011/98/ES par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi.- Oficiālais Vēstnesis, L 343, 23.12.2011.
3. Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva Nr. 2013/32/ES (2013.gada 26.jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/60, 29.06.2013.
4. Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva Nr. 2013/33/ES (2013.gada 26.jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/96, 29.06.2013.
5. Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 604/2013 (2013.gada 26.jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/31, 29.06.2013.
6. Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 603/2013 par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu Nr.604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar Eurodac datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.- Oficiālais Vēstnesis, L 180/1, 29.06.2013.
7. Komisijas 2009.gada 30.novembra Lēmums Nr.2009/876/EK, ar ko pieņem tehniskās īstenošanas pasākumus saistībā ar datu ievadīšanu un pieteikumu sasaistīšanu, piekļuvi datiem, datu grozīšanu, dzēšanu un dzēšanu pirms noteiktā laika un datu apstrādes darbību ierakstu glabāšanu un piekļūšanu tiem Vīzu informācijas sistēmā.- Oficiālais Vēstnesis, L 315, 02.12.2009.

Literatūra

1. Aktualitātes projekta „ Nacionālais integrācijas centrs” īstenošanā.- http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=9429&Itemid=248&lang=lv [sk.20.01.2015.]
2. Atbalsts Azerbaidžānas Republikas valsts Migrācijas dienesta darbinieku profesionālai izaugsmei.-<http://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/par-pmlp/projekti/atbalsts-azerbaid%C5%BE%C4%81nas-republikas-valsts->

migr%C4%81cijas-dienesta-darbinieku-profesion%C4%81lai-izaugsmei/
[sk.23.01.2015.]

3. Attīstības sadarbības projekti 2014.gadā.-
<http://www.mfa.gov.lv/aktualitates/439-zinas/42363-attistibas-sadarbibas-projekti-2014-gada>, [sk.04.02.2015.]
4. Azerbaidžānas Valsts Migrācijas dienestu pārstāvju vizīte Latvijā.-
<http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-5&rel=3271>
[sk.03.02.2015.]
5. Azerbaidžānas delegācijas vizīte.-
<http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-6&rel=3335>
[sk.03.02.2015.]
6. Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā – 2.-
<http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=2&mid=268&txt=1743&from=0>,
[sk.16.02.2015.]
7. Bibliotēka.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/biblioteka> [sk.19.01.2015.]
8. Darba grupa diasporas politikas jautājumos.-
<http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/diasporas-politika/darba-grupa-diasporas-politikas-jautajumos>, [sk.26.02.2015.]
9. Drošība un tolerance – veiksmīgi nosacījumi imigrantu integrācijai Latvijā.-
<http://www.delfi.lv/news/national/commercials/drosiba-un-tolerance-veiksmigi-nosacijumi-imigrantu-integracijai-latvija.d?id=44661990>,
[sk.16.02.2015.]
10. Daudzpusīgi risinājumi sabiedrības izglītošanai un integrācijai 2.-
<http://www.patverums-dm.lv/lv/daudzpusigi-risinajumi-sabiedribas-izglitosanai-un-integracijai-2> [sk.27.01.2015.]
11. EASO apmācību programma.- <http://easo.europa.eu/wp-content/uploads/BZ0413152LVC.pdf>
12. Identificēto cilvēktirdzniecības upuru skaits pieaug.-
<http://www.cilvektirdznieciba.lv/jaunumi/1> [sk.22.01.2015.]
13. Iecere liegt uzturēšanās atļaujas Krievijas pilsoņiem gūst atbalstu Saeimas komisijā.- <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/iecere-liegt-uztreshanas-atljaujas-krievijas-pilsonjiem-gust-at.a103231/>
[sk.04.02.2015.]
14. Integrācijas iespēju paplašināšana bēgļiem, personām ar alternatīvo statusu un patvēruma meklētājiem.- <http://www.patverums-dm.lv/lv/integracijas-iespeju-paplasinasana-begliem-personam-ar-alternativo-statusu-un-patveruma-mekletajiem> [sk.19.01.2015.]
15. Karstais imigrācijas jautājums.- <http://www.lvportals.lv/viedokli/263532-karstais-imigracijas-jautajums-latvija/>, [sk.05.02.2015.]
16. Konflikts Ukrainā palielina nelegāli imigrāciju caur Latviju; valstspiederīgi iesaistās “biznesā”.- <http://www.delfi.lv/news/national/criminal/konflikts-ukraina-palielina-nelegalo-imigraciju-caur-latviju-valstspiederigie-iesaistas-biznesa.d?id=45201834>, [sk.05.02.2015.]
17. Kopsavilkums: imigrācija Latvijā.- <http://providus.lv/article/kopsavilkums-imigracija-latvija>, [sk.05.02.2015.]

18. Latvijas Cilvēktiesību centrs ir uzsācis projektu "NVO rīcībspējas stiprināšana un naida kurināšanas ierobežošana internetā".- <http://cilvektiesibas.org.lv/lv/media-materials/latvijas-cilvektiesibu-centrs-ir-uzsacis-projektu--266/>, [sk.16.02.2015.]
19. Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē darba programma, no 2015.gada 1.janvāra līdz 31.jūlijam.- http://www.parleu2015.lv/files/LV_PRES_prog_2015_LV-final.pdf, [sk.20.01.2015.]
20. Latvijas robežsardzes dalība starptautiskā projektā EaP – SIPPAP. <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-12&rel=3624> [sk. 29.01.2015.]
21. Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana.- <http://rtusp.rtu.lv/ssv/> [sk.26.01.2015.]
22. Latvijas vēstniecība rīko semināru Baltkrievijas pasažieru pārvadātāju kompānijām.-<http://www.mfa.gov.lv/lv/belarus/jaunumi/zinas/2014/12-19/>, [sk.16.02.2015.]
23. Mazākumtautību piederības sajūta Latvijai. Pētījums atklāj interesantu ainu.- <http://www.lvportals.lv/likumi-prakse/265478-mazakumtautibu-piederibas-sajuta-latvijai-petijums-atklaj-interesantu-ainu/>, [sk.05.02.2015.]
24. Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padomes sēdes.- http://www.km.gov.lv/lv/nozares_info/integracija/sedes.html [sk.26.02.2015.]
25. Nekustamo īpašumu nozare rosina samazināt sliekšni uzturēšanās atļauju saņemšanai.- http://www.delfi.lv/business/biznesa_vid/nekustamo-ipasumu-nozare-rosina-samazinat-slieskni-uzturesanas-atlauju-sanemsanai.d?id=45532958 [sk.04.04.2015.]
26. Par projektu "Nacionālais integrācijas centrs". Pieejams http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=9430&Itemid=248&lang=lv [sk.20.01.2015.]
27. Partiju sniegums integrācijas politikai – negribīgi un bez daiļas diskusijas.- <http://providus.lv/article/partiju-sniegums-integracijas-politikai-negribigi-un-bez-dzilas-diskusijas>, [sk.05.02.2015.]
28. Pētījuma ziņojums „Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana”. Pieejams http://providus.lv/article_files/2656/original/RTU-SP_ataskaite_FINAL.pdf?1406891350 [sk.26.01.2015.]
29. Pērn no termiņuzturēšanās atļaujas tīkotājiem valsts budžets ieguvis 98 miljonus eiro.- http://www.delfi.lv/business/budzets_un_nodokli/pern-no-terminuzturesanas-atlaujas-tikotajiem-valsts-budzets-ieguvis-98-miljonus-eiro.d?id=44501072 [sk.04.02.2015.]
30. Pētījums "Rekrutēšana cilvēku tirdzniecībai un sievietes tēls interneta vidē" (Latvijas, Igaunijas un Lielbritānijas gadījums) pieejams http://www.marta.lv/docs/1283/2014/Drosibas-Kompass_petijums_MARTA.pdf. [sk.27.01.2015.]
31. Pilsoņu debates par imigrāciju.- http://providus.lv/upload_file/Projekti/Eiropas%20politika/2014/Prezentacija_Imigracijas%20debasu%20rezultati.pdf, [sk.05.02.2015.]

32. Pilsoņu debates par imigrāciju.- <http://new.politika.lv/article/pilsonu-debates-par-imigraciju> [sk.27.01.2015.]
33. Practical guide to travel to Latvia.- guide.liepaja.travel [sk. 05.02.2015.]
34. Precilvēktirdzniecības treilera projekts saņem starptautisku atzinību, <http://patverums-dm.lv/lv/precilvektirdzniecibas-treilera-projekts-sanem-starptautisku-atzinibu/563> [sk.22.01.2015.]
35. RTU SP rīkotajā konferencē diskutē par augstākās izglītības internacionalizācijas un ārvalstu studentu integrācijas procesiem, <http://www.lsa.lv/?p=3141> [sk.26.01.2015.]
36. RTU rektors atklāj Latvijas Augstākās izglītības centru Indijā.- <http://www.rtu.lv/content/view/10407/1659/lang,lv/> [sk.26.01.2015.]
37. Trešo valstu izglītības sistēmas un diplomu pielīdzināšana.- http://www.aic.lv/portal/content/files/TRESAS_VALSTIS_BUKLETS_2013.pdf [sk.17.02.2015.]
38. Trešo valstu pilsoņi.- http://www.km.gov.lv/lv/nozares_info/integracija/treso_valstu_pilsoni.html, [sk.26.02.2015.]
39. Tiesu prakse krimināllietās par cilvēku tirdzniecību.- <http://at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/kriminaltiesibas/> [sk.22.01.2015.]
40. Valsts robežsardzes priekšnieks darba vizītē Tadžikistānā.- <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2014-6&rel=3301> [sk.29.01.2015.]